

צידה לדרך

אגודת מורי הדרך בישראל
גיליון חודש דצמבר 2018

עורך : ינאי עוזיאל

תוכן

- 3..... מאמר דיעה מאת ינאי עוזיאל : תפקיד היו"ר באגודת מורי הדרך.
- 5..... בטאון משנת 1974 – נוסטלגיה
- 7..... חידוש חברות באגודת מורי הדרך
- 8..... תקציר אספת מועצה דצמבר 2018 - מאת בני כפיר יו"ר האגודה.
- 10..... פרסומת חוויה תיירותית חדשה ומלהיבה בבית הספר לאבטחה ולוחמה בטרור - ~ הזמנה ליום חשיפה! ~
- 14..... שייט בסירה וחתירה בקיאקים בים המלח
- 16..... "המדבר נעטף אור"- חג מר סבא-17.12- אלפי נרות מאירים את הכוכים- ד"ר מויש מעוז מורה דרך ...
- 23..... עולם ההולך ונעלם! באמנות הוא עוד קיים – מאת חרש ברזל ואומן ברזל סלאח עליסאת
- 26..... רק בירושלים הסירה הכי עתיקה בירושלים כתב וצילם דנצ'ו ארנון
- 31..... ציפורים וברנצ' - אחחח....זה סתיו! מאת אלה פרסבורגר
- 38..... "שני יהודים מפירט" מאת פלג לוי 18 בספטמבר
- 41..... קיבוץ 100 שנים- פרק 2
- 41..... כיצד? טיפ טיפה היסטוריה: מאת: מעוז חביב
- 44..... ביקור המשלחת
- 44..... מאת: מעוז חביב
- 47..... לאן נרצה להגיע השנה ומה נרצה לממש ולהגשים. מאת אלה פרסבורגר
- 50..... הנה עברה כבר שנה מאז תחילת פרסום האגדות – מאת רותי יצחקי ריכטר
- 50..... מי גילה את סודות המרפא של ים המלח? מאת רותי יצחקי-ריכטר
- 52..... "מלאבס"- לא רק שם של קבוצת כדורגל... מאת זורון קולינר, מורה דרך, מוסמך המח' ללימודי א"י אונ' בר אילן
- 57..... תיירות אופניים – כן יש דבר כזה
- 61..... "הבית של הדרה" - אירוח ביתי יחד עם אוכל ביתי מעשי ידיה של הדרה.
- 62..... שירת הכוכבים ובירה גלנץ
- 65..... סיור
- 65..... במוזיאון אסירי המחתרות
- 65..... ירושלים
- 76..... הבורסה ליהלומים הישראלית- מאת חנן סברנסקי

מאמר דיעה מאת ינאי עוזיאל : תפקיד היו"ר באגודת מורי הדרך.

לחברים היקרים- ברצוני להודות לכל הכותבים למגזין. מלאכת הכתיבה אינה כה פשוטה ובוודאי ראוייה לכל הערכה. ידוע לי כי הירתמות לכתיבה ובניית מאמר בעל ערך גוזל זמן רב ודורש גם מחקר ראוי. על כן אני רוצה לנצל במה זו ולהודות לכותבינו המסורים שכתבותיהם מופיעות במגזין .

תפקיד יו"ר אגודת מורי הדרך הוא תפקיד בעל משמעות רבה , יו"ר האגודה מתווה קווים שמזהים את האגודה עם פעילותה ואופייה.

בהיותי קרוב להנהלת האגודה, ולמזכירות אני יכול לספר לכם שאני מסתכל על האנשים שהחליטו להיות פעילים ולא פעם אני גאה באלה שבחרו לקיים תפקיד ציבורי.

למען הסר ספק אני בהחלט מעוניין לשבח את בני כפיר, אשר פעל ללא ליאות במשך חמש השנים האחרונות והביא לשינוי משמעותי במקומה של אגודת מורי הדרך על מפת התיירות הישראלית. אגודת מורי הדרך היא אמנם שחקן קטן אבל היא ממוקמת היטב בכל דיון ציבורי.

חייבים גם לשבח את פעילותו של יו"ר האגודה והאגודה במתכונתה שכן לאחר הבחירות מצאה עצמה האגודה במצב מאוד לא קל והיה נדמה שישנו שבר מקצועי בין חברים והיו כאלה שבחרו לפרוש מהאגודה ולהקים ארגון מקביל. מאמר זה אינו בא לבחון את הארגון המקביל אולם לא מן הנמנע לשים לב כי הפעילות של האגודה היא פעילות ממורכזת ושחקן עיקרי במגרש. חייב לציין כי האגודה אינה מפרידה מגדרית בין גברים ונשים ואינה מפרידה בין אלה שעובדים בתיירות פנים או נכנסת. ניתן אף לומר כי רבים מבין חבריי משלבים עבודה בין תיירות נכנסת ועבודת בתיירות פנים, ושילוב בין עולמות ותפיסות משפיע לטובה על התייר המקבל מורה דרך עשיר ומלומד.

תפקיד ציבורי באגודה הוא תפקיד כפוי טובה ויש להודות על כך. מורי דרך בהיותם זאבים בודדים אינם מעריכים את ההתארגנות ואת פעילותה של האגודה. מורי דרך שכחו שתהליך קבלת החלטות הוא תפקיד לא פשוט, קבלת החלטות מונעת בעיקר מטובת מורי הדרך.

אולם אם נשקף את פעילותו של יושב ראש האגודה נגלה עד מהרה עד כמה תפקיד זה שואב את בעל התפקיד ובעל התפקיד מוצא עצמו עסוק בענייני האגודה כל יום. ישנם ימים בהם יו"ר האגודה מגיע לאגודה ומצבע ישיבות רבות במשרדי האגודה,

הוא דואג שהמזכירות תתיישר לפי קווי ההחלטות. יו"ר האגודה מוריד הוראות בהתאם וקובע את קצב ההתנהלות במזכירות. בימים בהם יו"ר האגודה נמצא במשרדים אלה הם ימים בהם הוא נפגש גם לקוחות, ספקים, מורי דרך שמעוניינים להתעדכן בענייני האגודה. יו"ר האגודה מגיע לירושלים ומתחיל את יומו במשרדי הממשלה בירושלים. פגישה עם השר, או המנכ"ל ואו בעלי המחלקות. עבודה של יושב ראש האגודה היא עבודה תובענית ועבודה שלא רואים את פירותיה מיד.

אנחנו הצרכנים לא פעם חוטאים בחוסר סובלנות, בדרישה מיידית לקיים את דרישתינו ואת דרכינו. ואנחנו שוכחים כי אחרי הכל מתווה הרצונות הוא מתווה מורכב וקבלת ההחלטות היא קבלת שיקולים רבים וסינתזה בין כל הרעיונות שמועלים על ידי חברים רבים וגם על ידי גורמי ממשל.

אחד מהסודות הידועים הוא הסוד שיו"ר האגודה מבצע את עבודתו **ללא** תמורה

כספית! זה נושא שתמיד הכעיס אותי. תמיד שאלתי את עצמי מדוע שאדם ישקיע זמן רב כל כך, ויהיה פנוי וזמין לחברים, ומנגד יצטרך להוציא כסף מכיסו? הרי לא יעלה על הדעת שאדם יוציא כסף מכיסו!

אני גם מעלה את הסוגיה משום שאני בדיוק כמו כל חבר אחר, רוצה שמוסדות האגודה ישרתו אותי נאמנה, מהר וטוב. ואם זה נושא שקשור לפוליטיקאים או להתנהלות מול הממסד, אני רוצה שיהיה לי נציג שתמיד יוכל לייצג אותי ולהגן על זכויות.

לכן רק הגיוני בעיני שיו"ר יתחיל לגבות שכר עבור פעילות. שכר שבה יוחלט כמה ואיך. אני בטוח שאף אחד מאתנו לא רוצה לעשות תפקיד ציבורי ללא תמורה! אני בטוח שאף אחד מאתנו לא רוצה להתנדב ולוותר על ימי הדרכה טובים, עמלות וכל הדברים שבאים עם ההדרכה.

לכן נאמר אל תעשה לחברך את מה שאתה לא היית רוצה שייעשו לך. אל תיתן לחברך להתנדב לתפקיד כה דומיננטי ומנגד לא להשיג שכר עבור פעלו.

אני מבקש כי לקראת בחירות 2019 יוחלט כי יו"ר האגודה יקבל שכר בהתאם.

בכבוד רב

ינאי עוזיאל

בטאון משנת 1974 – נוסטלגיה

ידידנו משה פרנק מסר לידינו את המגזין הראשון שיצא בשנת 1974, אז נקרא המגזין "מורשת דרך" ונכתב עבור מורי דרך בתיירות חוץ ישראל. הקריאה לאספה הכללית מזכירה את הקריאה לאסיפה הכללית שתיערך בינואר 2019. להלן מובאים מס' אנקדוטות מאז. השוו לימינו.

כריכה אחורית של הבטאון

12 במאי 1974

אל חברי האגודה

לקראת האסיפה השנתית הכללית

ח.י.פ.

פניה מיוחדת ונוספת זו, נערכת ונשלחה אליך בנספח לכל הפניות המתפרסמות בבטאוננו מס. 2, בשל החשיבות הרבה שאנו מייחסים להתפתחויות ואירועים הימים האלה והבאים :

א. השתתפות באסיפה

מבלי להרבות בפרטים, נדגיש אך זאת : להופעה מלוכדת ומלאה של ציבור מורי הדרך באסיפה, נודעת חשיבות עליונה בכל הנוגע ליחסינו עם מוסדות המדינה ותביעותינו מהם. הואיל ואנו מאמינים כי באסיפה ישתתפו גם נציגים מטעם משרד התיירות ועוד - חיוני הוא שהאסיפה תהיה רבת משתתפים ומלאה ! עשה, איפוא, כל מאמץ, כדי להבטיח את השתתפותך אתה והשתתפותם של חבריך ומיודעיך !

ב. מסי חבר

בהיותך בין הראשונים שנענו לקריאה והצטרפו לחברות באגודה חוץ חשלוס מסי חבר לשנת 1973 במלואם - שמורה לך זכות ראשונים ואנו בטוחים כי זכות זו חישא פרי של ממש בעתיד. מיותר להסביר לך כי ללא אמצעים כספיים מינימליים, אין בידינו להמשיך ולקדם את הפעולה והמאמץ לטובת העניין הכללי והמשותף. החקציב הדרוש לנו הנו רב מכדי שנבקש להטיל אותו כולו על שכמ חברינו ועם זאת, מחוך התחשבות מירביח במצבו של כלל ציבור החברים, קבענו בינחיים את החשלוס ע"ח דמי החבר לשנת 1974, לסך של -60 ל"י. אנו מבקשים כי העביד סכום זה מיד וללא דיחוי, ע"מ להבטיח לנו את האפשרות להמשיך ולפעול למען ולטובת העניין. את הסכום הנך מבקש לשלוח לפי כתובת האגודה או להביאו עמך לאסיפה הכללית.

ג. עזרה בארגון האסיפה

אנו משקיעים מאמצים רבים בהכנת האסיפה וארגונה, אולם זקוקים אנו למספר מה של חברים פעילים שיסייעו לנו בערב הכנס עצמו בכל הנוגע לקבלת ורישום משתתפים, גביית מסי חבר וכ"ו. הנענים לבקשתנו זו ייצטרכו להופיע במלון "פארק" בשעה 18.00, ע"מ לקבל את ההנחיות ואת החומר הדרוש. באם הנך יכול ומוכך לסייע כמבוקש, הואל נא להתקשר מיד עם הח"צבי מלמוד, במשרד "גח", רח"טרומשלדור, שנת הירקון, ח"א. טלפון 51203.

בברכה

המזכירות הארצית

חידוש חברות באגודת מורי הדרך

חברים יקרים,

כפי שכבר פרסמנו, הבחירות למוסדות האגודה יתקיימו בתאריך 24.01.2019 על מנת שתופיעו בפנקס הבוחרים ותוכלו לבחור, אתם מוזמנים לחדש חברותכם כעת.

460 ש"ח לשנה בלבד!

**מי שמחדש היום - משריין מקום!
לחידוש החברות - לחצו על הכפתור למטה.**

ההצבעה תהיה אלקטרונית, כך שכל חבר יוכל להצביע מכל מקום בו הוא נמצא.

הבחירות תהיינה חלק מהכנס השנתי שלנו: כנס מקצועי, חשוב ומעניין!

תקציר אספת מועצה דצמבר 2018 - מאת בני כפיר יו"ר האגודה.

- הגענו לסוף 2018 ומביטים אחורה מה קרה השנה. עוד שנה של מאבק מקצועי / פוליטי על תזכיר החוק והניסיון לפגוע קשות בתיירות פנים וגם בתיירות נכנסת . לשמחתי הצלחנו לבלום בקרב התשה את השינוי שמבקש השר לעשות. ז.א. המהלכים שלנו היו נכונים עד הלום. השאלה המרכזית מה קורה מחר ? איך אנחנו ממשיכים? .
1. לדעתי יש צורך למצוא הגדרות "רכות" כדי להגיע להבנה עם ח"כים מהוועדה.
 2. מעמד האגודה בענף מבחינת השותפים לענף חזק מאד ואנו רואים כל הזמן שמזמינים אותנו, מתיעצים איתנו, משתפים אותנו ועוד.
 3. לדעתי מזה כמה שנים אפורות בשטח מורי הדרך החלו להבין את מעמד האגודה בענף ואת המאבק וההישגיים שלנו כארגון מקצועי שמטפל בבעיות מורי הדרך.
 4. מעבר למאבק בחוק אנו בשת"פ חזק עם הרט"ג , החב' לפיתוח י"ם , לשכת תיירות נכנסת, עמותות תיירות, בי"ס לתיירות ועוד גורמים חשובים לכן קבלנו שוב את המכרז באילת. , מכרז הרט"ג שלישי בטבע. שת"פ עם החב' פיתוח י"ם עבודה בפרויקטים בי"ם ל 3 שנים הקרובות. אנחנו מוזמנים לכל אירוע חשוב בענף במעמד שווה. הקשר עם המשטרה בי"ם מתהדק כל הזמן ואנו מקבלים גיבוי חזק למרות התנהגות בוטה של מורי דרך בשטח.
 5. מתוכננים כמה מהלכים חשובים לעתיד שבשלב זה עדיף להצמיד את הקלים לחזה.
 6. צמצמנו הוצאות ועושים מאמץ לאזן את מצבנו הכלכלי. מוטי הגזבר עשה עבודה טובה.
 7. עשינו השנה השתלמויות טובות תודה לאריה שהשקיע מאמץ לעמוד בדרישות המקצועיות של חברי האגודה. הסיור לתיירות נכנסת היה מאד מוצלח ולכן חובה להמשיך בשנה הבאה.

8. הכנס והבחירות בינואר 2019 יש להשקיע מאמץ לחדש חברויות חיבור מורי הדרך. החובה שלכם כלפי האגודה לרשום חברים קרובים מהר וכמה שיותר. אפילו שאתם עסוקים
9. המדייה של האגודה השתפרה מאד יש תנודות טובות מאד לפעילות שלנו. אנחנו מקדמים עוד מהלכים לעמוד חזק בשטח כפי שנדרש מאיתנו.
10. מי שמעוניין יגיש מועמדות ויעזור לחברים להבחר למועצה הבאה. מציע לעלות בכנס שינוי בתקנון : מועצה של 15 חברים ומזכירות 5 אנשים. חובה מנהלית להליכים יותר יעילים.

פרסומת

חוויה תיירותית חדשה ומלהיבה בבית הספר לאבטחה ולוחמה בטרור

~ הזמנה ליום חשיפה! ~

חברת IDA (israel defence academy) שמחה לפתוח את שעריה לקהל התיירים אשר פוקד את מדינת ישראל, לחוויה יחודית, מהנה ובלתי נשכחת!
 חברת IDA הינה חלק משני בתי הספר לאבטחה ולוחמה בטרור הגדולים ביותר כיום במדינת ישראל
 אנו מציעים מגוון של חוויות לכל קבוצת תיירים אשר תגיע בתאום מראש.

נתחיל את אירוח הקבוצה בשיחת הסבר על האקדמיה ופועלה לאורך השנים ועד היום, ואחריה - **קדימה, לעבודה! הכיף מתחיל!!!**

חוויה מדהימה, כיפית ומלמדת: אימוני ירי ולחימה במטווח, מתאימים לכל המשפחה מגילאי 8 ומעלה.

מדריכי בית הספר, אשר כולם בוגרי יחידות מיוחדות של צה"ל ומשרד הביטחון, ידגימו תרגולות (שמותר) ויסבירו מהי הגישה הלחימתית של תרגולות אלו. חלק מהתרגולות הינן פיתוח של אקדמיית IDA מתוך ניסיון מקצועי ארוך שנים.

כדי להמחיש ולהעצים את החוויה הביטחונית SEMI- צבאית, הקבוצה תקבל מדים של האקדמיה וציווד לחימה מלא ברמה הגבוהה והאיכותית ביותר: ווסטים טקטיים, קסדות טקטיות המתקדמות ביותר, ציוד קשר ואמצעים נוספים.

בהמשך, ניתן לתרגל אימוני הגנה עצמית וקרב מגע לכל הגילאים, אימוני הסוואה והישרדות בשטח, אימוני סנפלינג וגלישת צוקים בשילוב ירי ומשימות.

"משימות בריחה", "Escape mission" – הקבוצה תקבל משימות מוגדרות אותן היא תצטרך לפתור באמצעות: יוזמה, חשיבה מקורית, תחבולה, תכנון והובלת הצוות.

המשימות, שאורכן מתחיל מ- 4 שעות ועד שלושה ימים, מותאמות אישית לרמת הקבוצה, ומשלבות נהיגת שטח, ניווט, טיסה במסוקים, משימות "ריגול" ו-"סיכול", לינה בשטח, משימות לוחמה והתגברות על קשיים ועוד המון המון תכנים מיוחדים, בהתאם לזמן, לתקציב ולקבוצה.

במהלך ביקור אצלנו באקדמיה תוכל הקבוצה לפגוש מסגרות אימון של בית הספר אשר מתאמנות באופן סדיר ותדיר.

האקדמיה ובתי הספר שלה לאבטחה מאמנות כ-350 איש בממוצע בכל יום!

המבקרים יוכלו לבקר במתקני האימון, לראות את הקבוצות מתאמנות ואף לדבר עם המתאמנים.

אנו מפעילים את החוויות שלנו ב-4 מתקני אימון מרכזיים בישראל:

**-הרצליה (צמוד לקניון שבעת הכוכבים)
-מגידו
-באר טוביה
-ירושלים**

בכל אחד מהאתרים שלנו קיימת חנות ציוד למזכרות וציוד לחימה של האקדמיה אשר פתוחה לקהל המבקרים.

אנו מתחייבים למחירים הוגנים והגונים לכולם ולציוד ברמה הטובה ביותר.

באפשרותנו לקיים פעילויות מחוץ למתקנים אלו ובאתרים חיצוניים אשר אנו מקיימים בהם פעילויות, לחברת IDA צוות לוגיסטי אשר יודע להקים בכל אתר מורשה פעילות.

אנו מקיימים יום סיום והצגת האקדמיה, בו נציג את מגוון הפעילויות שלנו ואת החוויות השונות אצלנו. ימי החשיפה יתקיימו בתאריכים הבאים:

להרשמה לתאריך 7.12.18 - **לחצו כאן**

להרשמה לתאריך 5.2.19 - **לחצו כאן**

אנא ציינו שם מלא, טלפון נייד, דוא"ל, ומס' רישיון מו"ד

נשמח מאוד לראותכם !

נשמח מאוד לביקור שלכם ולקבוצות אשר יגיעו ויחוו ביחד איתנו חוויה של פעם בחיים!

בברכה חמה, נדב קלמר

מנכ"ל – IDA

מוזמנים ליצור איתנו גם קשר ישיר:

אתר החברה: www.IDA-academy.com

נייד של נדב: 050-4465006

דוא"ל של

נדב: Nadav.idacademy@gmail.com

דוא"ל מטה משרדים:

Headquarters@ida-academy.com

דוא"ל

משרדים: idacademy.office@gmail.com

שייט בסירה וחתירה בקיאקים בים המלח

חברינו מורי הדרך,
שלום וברכה!

בהיותכם מטיילים מקצוענים, המובילים אנשים למקומות ייחודיים, וודאי שאין צורך להסביר על חשיבות הביקור בים המלח או על הנופים הייחודיים שבו. עם זאת, במידה וטרם הכרתם, נשמח להציג בפניכם סיור חדש וייחודי שעולה על כל דמיון, והפעם מתוך הים.
שייט בסירה וחתירה בקיאקים בים המלח

הנופים אותם חושף ומסתיר הטבע מידי יום ביומו עם שינויי המפלס, מהווים אטרקציה יוצאת דופן אותה ניתן לחוות אך ורק דרך הים. בסיור המודעות שלנו אנו מגיעים לנופי מלח קסומים והחוויה נשארת למשך שנים.

הסיור מתאים לכל אחד ללא ניסיון קודם, בקבוצות קטנות (עד שלושים איש) ומיוחדות ואף שאינו זול, הוא נחשב לאחת מפניני הביקור בים המלח בפרט ובארץ בכלל!

אנו מזמינים אתכם להשתתף באחת מתוך סדרה של חשיפות אותן נערוך בחודשים הקרובים על מנת לאפשר לכלל מורי הדרך הפעילים בארץ, להכיר אותנו.

להרשמה הקליקו כאן

- פרטים נוספים והצעת מחיר במייל אפשר לקבל אצל נתנאל netanel@1bishvil.com

מוזמנים לפנות אלינו:

ג'קי ואורית - 'נופי מלח' בפייסבוק

טלפון: 052-433-3050

orit.solbenzaken@gmail.com

עפר - 'עפר שמואלפלד' בפייסבוק

טלפון: 050-865-0705

info@kayaktours.co.il

אתר kayaktours.co.il

"המדבר נעטף אור"- חג מר סבא-17.12-אלפי נרות מאירים את הכוכים- ד"ר מויש מעוז מורה דרך

שקיעה רבגונית צבעה את נופי רמת המדבר וצוקי נחל קדרון, בשלל גוונים. הצהוב הפך לכתום אשר האדים ולבסוף, תכול רך יצר עטיפה, תפאורה מושלמת, בשקט נצחי וצינה חודרת עצמות.

מהכוכים מנגד למנזר מר סבא העצום והמרשים, מחשובי מנזרי המדבר ואבן שואבת לעולי רגל מהעולם כולו, החלו להבליח נרות, כעין פנסי אור זעירים, אשר אורם הלך וגבר עם העלטה הגולשת. מהשתררה עלטה מדברית אך האור פרץ מכל עבר. כל גדת נחל קדרון המזרחית, על כוכיה הוארה באור יקרות. המנזר עטוף אווירה חגיגית, מואר באור עמום מיסטי, דנדוני פעמונים מבשרים בוא הפטריארך היווני אורתודוכסי. אווירה מושלמת, חגיגית, מיסטית משהו, לכבוד סבאס-יום חגו החל ב5 בדצמבר עפ"י הלוח היוליאני, דהיינו, 17 בדצמבר, עפ"י הלוח הגרגוריאני על פיו נוהגים אף אנו.

הכביש המפותל הגולש מכיוון בית לחם ובית סחור דרך הכפר עובידיה, נראה כנחש אורות כלי הרכב המתפתלים לאיטם מטה. נתיב זה הוא היחיד המאפשר הגעה ברכב רך. שאר הנתיבים, רגליים או לרכבי שטח בלבד, ברם, לישראלים, הגעה מתוך שטחי A, דרך עובידיה, מחייבת אישורים אשר לא בהכרח ניתנים. או אז האפשרות להגיע רגלית מבעוד מועד מכיוון בקעת הורקניה או מכיוון ג'בל מונטר הנישא, או ברכבי שטח.

אט אט זורמים אלפי עולי רגל ונציגי הפטריארכיה היוונית אורתודוכסית אל המנזר. אנו הגברים שבחבורה בלבד, מורשים להיכנס רק למבואת הכניסה, לא לכלל המנזר. עיני פוגשות את השוער הוותיק והחביב אפרים היושב שם מזה שנים, איש חייכן ומסביר פנים, נזיר הדוגל ומנע מאידיאל הנזירות בכל רמ"ח אבריו ועם זאת, לא יאפשר לאשה לחדור לנחלת המנזר המבוסס על טהרת הנוכחות הגברית עוד מימי סבאס. נשים כמהות, נישאות ברוח החוויה וההשראה, קרבות אל הפתח, ולו כדי לחוש קרבה ומגע עם קיר המנזר, כביכול מגע עם המרחב הקדוש. אפרים השוער ולעיתים אף אחר, מעניקים להן כיבוד, שתיה, תופינים, לעיתים אף ברכה. חלק מהנשים, אשר אינן מורשות כידוע להיכנס למנזר, עולות מעלה אל מגדל הנשים אשר נבנה במיוחד עבורן, לצפות, לחוש שייכות, בגבול המנזר, חלק מהמתחם אך לא בתוכו, נוגע לא נוגע... והיה ותנסה אשה להיכנס או אף תתחפש

והיו דברים מעולם, ידנדן פעמון המנזר כאזעקה, לבל תחדור אישה פנימה, ותפר הוראתו הנוקשה והבלתי מתפשרת של סבאס. ידועים מקרים לפיהם ניסו אימהות נזירים לבוא לבקרים, מאי שם ביוון, אך הושבו ריקם. באחד המקרים ענה נזיר לאמו באמצעות מתווך, "נתראה יחד בעולם הבא..."

המנזר מתמלא לעייפה בנזירים, אורחים, אנשי הפטריארכיה היוונית, נציגות נכבדה אף מעדות אורתודוכסיות נוספות, לטכס מרשים בהנהגת הפטריארך היווני תיאופילוס השלישי. תפילות בכנסיה הדחוסה לעייפה, מבט נערץ ועטור נרות אל הארון בו נתון סבאס עטוי גלימתו. כל המתחם מואר כעת בשלל נרות, מראה מרשים, בלתי מציאותי, סוריאליסטי, מדבר מואר מול מנזר שוקק.

החג לכבודו של מי שנחשב ובצדק לאחד מגדולי נזירי מדבר יהודה בשלהי העת העתיקה. סבאס, יליד כפר בשם מוטלסקה, קפדוקיה, אסיה הקטנה בשנת 439 לסה"נ. אמו, סופיה, כשמה כן היא, חכמה ונוצריה אדוקה, אביו שירת כקצין בצבא הביזנטי. מילדותו ונערותו ניכר היה בו השילוב בין החספוס והקשיחות הכפרית מחד לבין זכרון פנומנלי ותעוזה בלתי רגילה. הוא ידע תהילים בע"פ וברבות הימים הפך לקריין ראשי. כבר מצעירותו נטה לחיי מנזר, סגפנות והסתפקות במועט, ברם, לעיתים תואר דווקא כ"נהנה ממנעמי החיים" ותואר בידי מקטרגיו על קרתנותו כאיש כפר, בכינוי "זללן". גופו המוצק, פזילה קלה וחספוס כפרי, הביאו לסלידה בקרב מתנגדי דרכו הקשוחה, אך הדבר כלל לא פגע במהות פעילותו. עוד בנערותו, הצטיין בתפקידו במנזר בקפדוקיה ובאחד הימים, עת שהה נזיר בקרבת תנור אפיית הלחם, נשמטה גלימתו לתוך התנור. הנזיר אינו נפרד מגלימתו, אותה זוכה לקבל לאחר תהליך ארוך ומייגע של הכשרה. סבאס בלא היסוס, קפץ לתוך התנור, שלף את הגלימה ויצא בלא פגע. למותר לציין כי נזירי המנזר הקפדוקי לא ראו בעין יפה אפשרות עזיבתו של סבאס אף אם רצונו להגיע לארץ ישראל. בגיל 17 לערך עלה סבאס בגפו לירושלים, לאחר קבלת אישור מאב המנזר ופגש נזיר קפדוקי זקן, סמוך למצודת ירושלים- שם התקיים מנזר "מגדל דוד". באזור התקיימו זה מכבר מנזרים בהם מנזר האיברים מיסודו של פטרוס האיברי ומנזר פסאריון, מאבות הנזורה הירושלמית, בהר ציון.

הנזיר הקפדוקי ניסה לשכנעו להישאר תקופה בירושלים בהשגחתו של פסאריון, אך סבאס מיהר להמשיך אל המדבר, שם ביקש לחיות ב"הזיכיה"-התבוננות פנימית, העמקה רוחנית בשקט המדבר, התבודדות. זו היתה משאת נפשו, חרף הצעה לשמש כקריין בכנסיית האנסטזיס- התחייה וחיים נורמטיביים שגרתיים בתנאים טובים. סבאס דחה כל זאת והגשים משאת נפשו להתבודד במדבר. לימים ישוב

לפעול בירושלים. סבאס הגיע כנער בן 17 ומחצה למנזרו של אותימיוס הגדול במישור אדומים. בראות אותימיוס את הנער חסר הזקן, הגיב לבקשתו להתקבל למנזר, באומרו כי עליו להתבגר. בלא חתימת זקן, לא תתקבל בקהילת נזירים. אותימיוס שלחו כנער שליח על גבי חמור בין המנזרים בעיקר בין מישור אדומים ולנחל אוג, למנזר תיאקטיסטוס הנתון על צוק נישא, על גדת נחל אוג הצפונית. 15 שנה נוספות נהג סבאס לשוטט כשליח ברחבי צפון מדבר יהודה, הכיר בו כל ערוץ, נקיק וסלע, שנים מכוננות בתהליך הפיכתו לנזיר. ב473, הגיע עם ברכת הדרך מאותימיוס הזקן, טרם מותו ועלה להר מונטר הנישא להתבודד. בשנת 478, נתגלה לו חזיון, כאות משמים, הנחה אותו עמוד עשן, כענן, לערוץ נחל קדרון, שם התבודד 5 שנים בכוח, הנראה עד ימינו מול המנזר. זו היתה תחילת וגרעין פעילותו הראשונית בנחל קדרון. אל האיש הקדוש הצטרפו נזירים, ינקו השראה ויצקו מים על ידיו. יום אחד, אזלו המים וסכנת התייבשות ריחפה על כולם. סבאס נשא תפילה ובאותו הלילה נשמעו רחשי בטישה בקרקע. אחד החמורים בטש וגילה ברגליו מעיין בתחתית הצוק על גדת הנחל המערבית, אות כי יש לאחר הרוויית הצמאון, להתחיל בבניית המנזר.

סבאס הקים עם תלמידיו מנזר לאורה, שנת 483 לסה"נ. - הלאורה הגדולה. לאורה פירושו ביוונית "שביל", הן רוחני והן פיזי. מנזר לאורה נעדר חומות בדרך כלל, מבוסס על התבודדות כל נזיר בתא-כוח טבעי, מרחק 15-20 מ' בין הכוכים, מאפשר לנזיר שקט מוחלט, עיסוק תמידי בהגיגים, תפילה, קליעת סלים, מזמורים והתבוננות פנימית ועם זאת ניתן היה להאזין בשקט הנצחי המדברי לצלילי זמרה הבוקעים מהכוכים. אחת לשבוע, בימי א' או חגים, היו הנזירים מתכנסים בתאו של אב המנזר ובכנסיה לתפילה, ארוחת יום א' מעט חגיגית יותר ולאטם, שבים איש איש לתאו לשבוע נוסף של קונטמפלציה. ההתבודדות בלאורה, תוך סגפנות ו"סירוס" הצרכים הגשמיים, הביאה לזיכוח, להליכה בלאורה הרוחנית, עליה מעלה בשביל הרוחני לחיי נצח בעולם הבא.

סבאס איפוא הטביע חותמו במנזרו הראשון ועד מהרה הופך המתחם אבן שואבת לנזירים רבים, עולי רגל השואפים הן לחדור לעומק המדבר ולהתבודד והן לחסות בצלו הקדוש של סבאס. החל להיווצר מרחב קדוש ו"גיאוגרפיה קדושה", באשר כל מרחב קרבת המנזר נמלא כוכי התבודדות ומנזרים קטנים כ"סניפי" המנזר הגדול, בהם מנזר ארקדיוס, יוהנס "השתקן-סילנטאריוס" ועוד. שגרת החיים היתה נוקשה, סגפנית, הסתפקות במועט, צומות ותפילות ועם זאת סבאס על אף משטר קפדני וסגפני, היה יוצא לשליחויות חיוניות ונפגש עם גורמים שונים, שם פרץ מעט את גבולות הסגפנות. סבאס יצר את הבסיס – תקנון חיי המנזר – "הטיפיקון" של

סבאס ומנזרו הפך להיות אבן שואבת ליצירה רוחנית בנוסף לנזירים ועולי הרגל הרבים. ספריית המנזר עד ימינו הכוללת אלפי כתבי יד וכותרים, נחשבת אחת החשובות והנדירות בעולם, בשורה אחת עם ספריית מנזר סנטה קתרינה.

ב492, יסד סבאס את מנזר סכולריוס על הר מונטר ויצא לנדודים ברחבי המדבר על מנת לעשות נפשות ולהרחיב שטחי השפעת מנזרו. במנזר הגדול חיו כ500 נזירים וסביב מעל 6000.

שמעו יצא למרחוק והוא יצא בחברת תלמידיו למעמקי המדבר בעת צום לנט לפני הפסחא ויסד את מנזר ירמיאס בחרבת זרניך מצפון מזרח למנזר הגדול וכן את מנזר המערה – סנט ספליאון בנחל סככה עילי, ואדי אבו שעלה המרשים והפראי בקרבת מצודת הורקניה. ב494 לסה"נ יסד את מנזר קסטליון על פסגת הורקניה ובסה"כ יסד 11 מנזרים נוספים וזכה לתואר, ארכימנדריט - ראש ומנהיג מנזרי הלאורות במדבר יהודה. בימיו הגיעה נזירות המדבר לאחד משיאייה. המדבר כונה "המדבר של העיר הקדושה" ו"המדבר- עיר" בשם חיבורו של אחד מגדולי חוקרי הנזורה – צ'יטי, 1966. במקביל לסבאס פעל הנזיר הגדול בן דורו, תיאודוסיוס בספר המדבר, בכפר עובידיה מצוי מנזרו המרשים, על ציר הצליינות מבית לחם למנזר מר סבא. תיאודוסיוס זכה להיקרא מנהיג מנזרי השיתוף-הקוינוביה במדבר יהודה.

סבאס נקט עמדה פרו כלקדונית, קרי, השקפה הרואה במהותו של ישוע שני טבעים-אלוהי ואנושי- דיו-פיזיתוס. רוב חוגי הכנסיה אמצו השקפה זו אשר קובעה בוועידת כלקדון ב451 לסה"נ. המתנגדים- האנטי כלקדונים, פרשו ויצרו את ההשקפה המונו או מיאפיזיטים- הרואים בישוע התגלמות טבע אחד –אלוהי ואנושי שאינם נפרדים

לשתי ישויות. עד ימינו כידוע קיימות כנסיות הדוגלות בכך, בהן הכנסייה האתיופית, הקופטית והסורית. אותם חוגים אנטי כלקדונים פרשו ממנזר מר סבא, אף בתואנה כי סבאס קפדון, גס ומחוספס לטעמם והקימו מנזר בנחל ערוגות עילי הקרוי ניאה לאורה- הלאורה החדשה. פרישתם, לא זו בלבד שלא פגמה, כי אם חיזקה מעמדו של סבאס בעיני הקיסר יוסטיניאנוס.

סבאס פעל רבות אף בירושלים. זיקתו לעיר הקדושה וקרבת המדבר כחצר אחורית, הביאוהו להקמת מוסדות בירושלים.

ראשית, ב494 לסה"נ, התפנו תאי הספודאים- נזירי כנסיית האנסטזיס ב"מגדל דוד" לטובת מעברם לכנסייה עצמה וסבאס רכש תאים אלו לטובת אכסניית נזירים וצליינים. בהמשך הקים סבאס אכסניות נוספות לאורחי המנזר, סניפי הלאורה הגדולה בנחל קדרון. סבאס הקים אכסניית צליינים ונזירים ביריחו מתוך הכרת מיקומה וחשיבותה ומעצם היותה קרובה לאתר הטבילה בירדן. כבודו, מעמדו הרם והיותו ארכימנדרט נזירי מדבר יהודה, הביאו את ראשי כנסיית ירושלים, לשלחו פעמיים לקונסטנטינופול. בראשונה ב511 נשלח מטעם פטריארך ירושלים, אליאס לסייע לכנסיית ירושלים"אם הכנסיות"להשאת הפטריארך על כנו וכן מפגן סולידאריות ותמיכה בקיסרות הביזנטית, נאמנות נזירי המדבר ובקשת סיוע תוך מתן גיבוי. בפעם השניה בהיותו בא בימים, נשלח סבאס לקיסר יוסטיניאנוס לבקשת ראשי כנסיית התחייה להקלת עול המיסים וקבלת סיוע הומניטארי. סבאס יצא בשליחות כנציג נזירי המדבר, לבושו דל, גלימת נזיר סגפני ועם זאת התקבל בכבוד והערצה בידי הקיסר אישית. כל משאלותיו נתקבלו והתרצו מפאת כבודו הרב. הוקל משמעותית עול המיסים על כנסיות ירושלים ואף ניתן מענק מאת הקיסר, כמו כן הקים סבאס בית חולים עצום ואכסניה בנדבת וסיוע הקיסר, לכ3000 איש, אשר התקיים במרחב בו נתון כיום הרובע היהודי.

אין ספק כי השפעתו של סבאס חרגה מתחומי המדבר והוא אשר העניק גיבוי משמעותי לכנסיית ירושלים ונאמנות לקיסר הביזנטי.

סבאס מת, ב5 בדצמבר שנת 532 שבע פעילות בגיל 93 "בלבד", צעיר יחסית לנזירים באותם ימים, לפחות עפ"י המקורות. הלוויית ענק נערכה לו ובעת המשיחה האחרונה טרם קבורתו במנזר, נראו פניו וגופו רעננים משל עתיד לקום לתחייה. נציגי הקיסר, פטריארכי ירושלים ורבבות נזירים עולי רגל ליווהו לקבורה במנזרו.

לימים, נטלו הצלבנים גופתו והעבירוה לאירופה, שם נדדה בין ונציה, קונסטנטינופול וערים אחרות ולבסוף הושבה ב1965 למנזר לאחר בקשת

הפטריארך היווני אתנגורס מהאפיפיור פאולוס השישי, בפגישתם ההיסטורית ב-1964 בינואר בבהר הזיתים בירושלים, לאחר נתק בין הכנסיות ב-910 שנה, סבאס הושב איפוא למנזרו, למנוחת נצח בתהלוכה מרשימה ביותר.

סבאס הטביע חותמו בכל תחומי חייו ואושיות הנזורה. בעת נדודיו, הגיע לבניאס בצפון ולסדום בדרום, שם נצרב עורו מן המלח ובערוב ימיו מיעט להופיע ברבים.

מנזר מר סבא עבר גלגולים רבים. המנזר ניזוק ונזיריו נטבחו בפלישת הפרסים ב-614. בימינו מראים במערה מיוחדת, צמודה לקפלת ניקולאס הקדוש, 44 גולגולות נזירים שנטבחו בהרס ובטבח הפרסי.

המנזר שוקם בימי הקיסר הביזנטי מודסטוס ונהרס שוב בידי הבדווים ב-796, שוקם בידי הצלבנים, בין השאר, הועברו אליו אוצרות, בהם אוצרות המלכה מליסנדה אשר סייעה לשיקומו וכן ספריה בעלת ערך רב. המנזר נעזב לאחר התקופה הצלבנית ונהרס בידי הממלוכים. חלק מאוצרותיו נלקחו מבעוד מועד וכן כאמור שרידיו הקדושים של סבאס.

המנזר בימנו הוקם החל מ-1840 בסיוע הכנסייה הרוסית ותחת הפטריארכיה היוונית אורתודוכסית. המנזר סגור בפני נשים עוד מימי סבאס אשר ראה בנשים חילול הקודש והסחת דעת ממהות הנזיר האמור לראות בעולם הגשמי, מעבר זמני לחיי נצח בעולם הבא, תוך אסקטיות וסגפנות מחמירים. אף אמו בזקנותה לא זכתה להיכנס ולפיכך הוקם לאחר מותה מנזר סנטה סופיה הסמוך.

סבאס אסר ולפיכך אין במנזר עצי תפוח ואין תפוחים, עפ"י הסיפור לפיו בעת צום לנט, ראה סבאס לפתע תפוח ורדרד מפתה ובל נשכח את תפקיד התפוח כפתיון עוד בגן עדן... סבאס התאפק, לא הפסיק צומו והורה לבל ייראו תפוחים במנזר. כמו כן, איסור על אכילת בשר, בין השאר הגורם להפרעות בעירנות ובלמוד והמסמל בשרו של ישוע ואף שתיית יין רק בחגים. במנזר כ-20 נזירים, בעיקר מיוון חלקם בוגרי מנזרי אתוס המפורסמים בצפון מזרח יוון. המנזר מנותק למעשה מהעולם למעט קשר סלולרי בידי אב מנזר ונזירים מעטים, במקום גנרטור, שימוש מוגבל ביותר בחשמל. אין מידע ישיר, ניתוק ממדיה, אך ידיעות מתקבלות בידי אב המנזר או נזיר המביא מידע מבחוץ וכן אורחים המעדכנים מדי פעם.

ארוחות דלות וצנועות למעט ארוחות עשירות יותר בימי א' וחגים אפילו דגים ומרק ותבשילים. הנזירים צמחונים ומבלים רבות בצומות. במנזר תפקידים רבים ומתפקד כמשק אוטרקי כמנזר שיתוף, אספקה מגיעה מבית לחם בעיקר, לעיתים מתרומות והמנזר מקבל עולי רגל בסבר פנים יפות. במקום, מאפייה וכמובן חדר אוכל

משותף. המנזר מוקף חומות מוצקות, מגדל מוצק הנראה כשומר מבצר. המגדל הוקם במקור כבר בימי יוסטיניאנוס, נהרס בחלקו ונבנה מחדש במאה ה-19. המנזר כולו נראה מבוצר, על חומותיו מלכודת האבן הרופפת ויושב צמוד כדבוק לצוק אדיר ומרשים, על 5 קומותיו, 7 כנסיות, 110 חדרים, בהם אף אכסניית אירוח סגפנית וכמובן, היכלית – אדיקולה במרכז בה מראים אתר קברו המקורי של סבאס ובכנסייה הסמוכה – ארון הזכוכית, בו נתון סבאס לבוש גלימתו, שמור לעולמי עד.

הגעה למנזר דהיום אפשרית הן רגלית, מהתצפית ממול, ירידה תלולה מעט ההופכת מדורגת ובנויה, עליה מסודרת ומדורגת אל רחבת הכנסייה הנראית כמוסוויית תחת המגדל והחומות, הגנה מושלמת. אפשרות אחרת הגעה רגלית או ברכב רב מינוע על דרך העפר בגדת נחל קדרון המערבית, עד רחבת המנזר. הדרך מעובידיה, -שטח פלשתיני אסור ומותנית בקבלת אישור בלבד. יום חגו של סבאס, נחוג ב-5 בדצמבר כל שנה, ברם, עפ"י התיקון הגרגוריאני, קיים פער בן 12 יום בין הלוח היוליאני לגרגוריאני, לפיכך 5 בדצמבר של האורתודוקסים - 17 בדצמבר עפ"י הלוח לפיו אנו נוהגים, לפיכך, מומלץ לצאת ולחוות חג מיוחד ומראות נדירים אלו.

ד"ר מויש מעוז - מורה דרך ותיק, חוקר דתות ארץ ישראל, בעיקר נזירות לתקופותיה. זה מכבר פרסם ספרו – "רב הנסתר על הגלוי" – הנזירות הקתוליות לטיניות בארץ ישראל בעת החדשה - 1799-1914 המבוסס על עבודת הדוקטורט. בקרוב, יתבצעו סיורים בעקבות הספר - ניתן להשיג את הספר אצל המחבר מויש מעוז במחיר מיוחד עבור חברי האגודה של 80 ₪ במקום 125 ₪,

לפרטים נא להתקשר למויש בסלולרי - 054-467-3106

עולם ההולך ונעלם! באמנות הוא עוד קיים – מאת חרש ברזל ואומן ברזל סלאח עליסאת

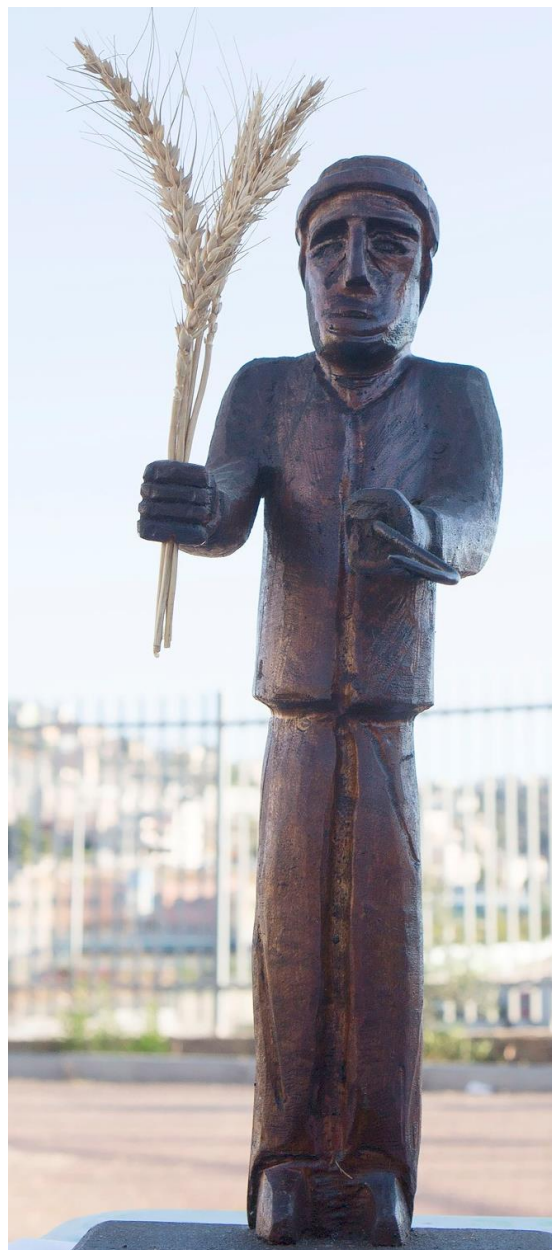
סאלח עליסאת תושב הכפר חילף הסמוכה לבוסמת טבעון ולקריית טבעון. ושכנים של נופית.

אני אומן המתעסק בחומר ואני עוסק בפיסול, רישום, ציור. נשוי + 4 ילדים, 15 נכדים

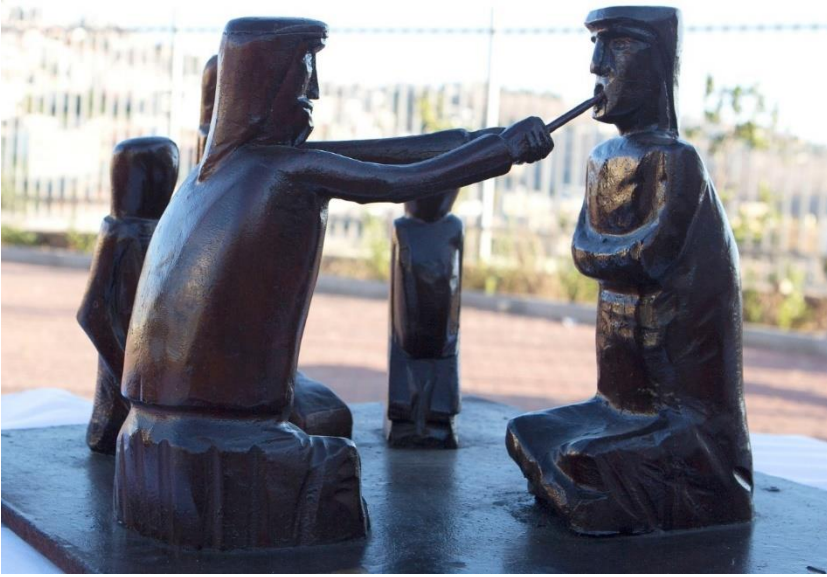
במשך 31 שנים שירתתי במשמר הגבול. כשפרשתי ממשמר הגבול הפכתי את התחביב לשי למקצוע. הלכתי ללמוד וקיבלתי כלים שאפשרו לי להרחיב את תחומי המקצוע ולנסות חוויות נוספות ואף להביא לביטוי הרבה מן האומנות הבדווית, מנהגים, תרבות, מסורות, כל אלה מוכנסים לתוך הפיסול ומבטאים את חלק מהתרבות שלי, תרבות עשירה ומכובדת, אותה אני רוצה לחלוק עמכם.

התחביב שלי פיסול בעץ למדתי במכללת אורנים המורה יעקב חפץ, פיסול, רישום, וציור.

ואחרי סיום הלימודים התחלתי לשחזר את המורשת הבדווית בפיסול, עשיתי תערוכות בית האומנים בחיפה. קסטרו חיפה. ירושלים שוטרים. מיצרים נצרת עכו. מרכז הנצחה קריית טבעון. גם בתערוכות משותפות.

בבית יש לי גלריה מציג את
העבודות שלי המספרות את
החיים של הבידויים.

מקבל קבוצות של מטיילים
בגלריה ומתוך הפסלים מספר
על ההבדל בין חיים היום ושל
פעם.
בחדר השני מוקדש לזכר יצחק
רבין ז"ל

מאז הרצח כל השנה מיצר
עבודה מזכרה את הרצח.

עולם שנעלם מורשת הבדואית
להתרשמות בפייסבוק

לתיאום 0523627580 עולם הולך ונעלם באמנות הוא עוד קיים .

רק בירושלים הסירה הכי עתיקה בירושלים כתב וצילם דנצ'ו ארנון

לפני קרוב לשלושים שנה יצא לאור (בהוצאת משרד הביטחון) ספרי הראשון "רק בירושלים", על פינות וצדדים פחות ידועים בעיר. יסוד הספר היה בטור "פינה קטנה בירושלים" שהופיע במשך כמה שנים במוסף "מסלול" של ידיעות אחרונות. הספר יצא בארבע מהדורות ושימש רבות את מורי הדרך. "רק בירושלים" אזל מזמן מהשוק, והרבה פעמים התבקשתי להוציאו חדש ומחודש. אבל כיום, כאשר קל להשיג כל אינפורמציה בעזרת מקלדת ועכבר, לא נראה לי שיש טעם להוציא ספר מעין זה בדפוס. התבקשתי לתרום למגזין "צידה לדרך", וזו הזדמנות להביא לכם מעט מהישן ישן הזה כשהוא משופץ ומותאם לימינו. אני מקווה שאצליח להביא לכם תועלת.

הסירה הכי עתיקה בירושלים

כנסיית הקבר איננה כנסייה אלא קומפלקס של כנסיות, קפלות ושרידי עבר שונים. לדעתי, זה הוא המבנה הכי מורכב בעולם. מאז הוקם המבנה במחצית הראשונה של המאה הרביעית הוא נהרס, כולו או חלקו, עשרות פעמים, מהם בידי אדם ומהם ברעידות אדמה ובשריפות. במבנה המורכב הזה המון פינות מעניינות ולהן סיפור, מספיק כדי לכתוב ספר שלם, "פינה קטנה בכנסיית הקבר".

הבישוף קפיקיאן

לפני שנים רבות פגשתי את הבישוף קפיקיאן המנוח, בעל זקן תיש לבן ועיניים מחייכות מאחורי משקפיים במסגרת זהב, בבית הספר לילדי הארמנים השוכן בתחומי המנזר הארמני שעל שם יעקב הקדוש ("יסורף האגופ" בארמנית). הבישוף בגלימת יום יום אפורה, היה המנהל של בית הספר. לאחר גמר הלימודים ראיתי שוב את הבישוף, בגלימה סגולה מפוארת רקומה במשי לבן – מנהל טקס עתיק ויפה בכנסיית ארכאנג'לוס שבחצר המנזר.

לאחר הטקס לבש הבישוף את גלימתו השלישית, גלימת נזיר שחורה עם כובע מחודד, לבוש נזיר ארמני. זה הלבוש בו הוא הולך למלא את תפקידו השלישי – האחראי על השיפוצים ועל החפירות הארכיאולוגיות בחלק השייך לארמנים בכנסיית הקבר.

הבישוף לקח אותי לקפלת הלנה הקדושה שבכנסיית הקבר. הקפלה הזאת, אליה יורדים במדרגות, הייתה בעבר הקריפטה של כנסיית הקבר וכיום היא ברשות הארמנים. יש בה מוזאיקה (שנעשתה בידי אמנית יהודייה) המהווה זיכרון לכנסיות הארמניות שנהרסו על ידי העות'מאנים במלחמת העולם הראשונה, ועל כתליה ציורים מההיסטוריה הדתית הארמנית שנעשו במאה שעברה על ידי צייר ארמני מלבנון. קירות הקפלה מכוסים במאות צלבים קטנים. עולי רגל ארמנים היו

חוקקים צלב קטן בעבור כל בן משפחתם שלא זכה לעלות לרגל והאמינו שכך יזכה לזכויות של עולה רגל לקבר הקדוש.

מימין יורדות מדרגות אל המערה בה לפי המסורת נמצא על ידי הלנה הקדושה הצלב האמתי עליו נצלב ישוע. המסורת מספרת כי הלנה זיהתה את המקום לפי צמחי הריחן שגדלו שם. לזכר אותו אירוע חוגגים הנוצרים את חג הצלב (המשלב גם את יום חנוכת כנסיית הקבר ואת היום בו הושב הצלב משבי הפרסים) עם המון ריחן.

המערה הייתה כנראה חלק ממחצבה עתיקה שהוסבה מאוחר יותר לבור מים. עם תעמזו בה ותתבוננו בתקרה תוכלו לראות את הפתח העגול של הבור.

הסירה שבורת התורן

הבישוף קפיקיאן הוציא צרור מפתחות מכיסו והכניס אותי לתחום המגודר של המזבח בקפלת הלנה. הוא פתח דלת קטנה, משמאל למזבח, שם היה פעם חדרון קטן ששימש כמחסן. בשנת 1978 החליט הבישוף לחפור (באישור רשות העתיקות ובפיקוח הארכיאולוג מגן ברושי) ולראות מה מסתתר מאחורי הקיר. התגליות היו מפתיעות. ירדנו במדרגות והתחלנו לסייר בתחום העבר הטמון מתחת לכנסיית הקבר.

מסתבר, כי הקפלה על שם הלנה הקדושה לא הייתה במקורה מערה, אלא חלק ממחצבה עתיקה עוד מימי הבית הראשון. החפירות גילו חלק מהמחצבה, המשך של "קפלת מציאת הצלב". בגלל המחצבה עקפה החומה השנייה את האזור והוא נותר מחוץ לחומה, אתר הגיוני לצליבה, עובדה התומכת במסורת הנוצרית. לדעתו של הבישוף הארמני, כאן הינן מגורי הקהילה הראשונה של הנוצרים בירושלים. הוא אף מצביע על שרידי מבנים בהם, לדעתו, הם גרו. זה גם מסביר מדוע נמצא הצלב המקורי דווקא כאן: הנוצרים הראשונים הסתירו אותו במערה, בתחום מגוריהם.

חלק מהמרתף, מין חדר תת קרקעי, הוסב על ידי הארמנים לקפלה על שם ורטן הקדוש, גיבור ארמני שנלחם במאה החמישית נגד הפרסים. אפשר לראות בחדר זה

חלק ממסד הכנסייה, שבנה הקיסר קונסטנטינוס בשנות השלושים של המאה הרביעית. כשייסד אדריאנוס, במחצית השנייה של המאה השנייה, את איליה קפיטולינה על חורבות ירושלים, הוא בנה במקום זה מקדש לאפרודיטה שכיסה את הקבר הקדוש לנוצרים. בשנת 335 הרס קונסטנטינוס את המקדש הפגאני והקים במקומו כנסייה מפוארת. ממקדש אפרודיטה נותר כאן קיר אחד, קבור מתחת ליסודות הכנסייה, ועליו נמצא הממצא המרגש ביותר בחפירות: ציור נאה של ספינת מפרש שהתורן שלה שבור, גרפיטי שנראה כאילו צויר לא מזמן, ומתחתיו כתובת בלטינית שתרגומה "אדוני הלכנו".

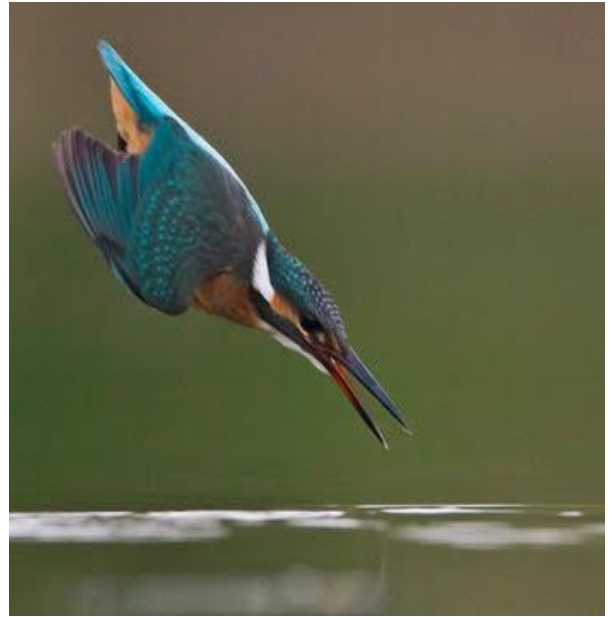
לדעתו של מגן ברושי, נעשה הציור לאחר הרס מקדש אפרודיטה ולפני בניית כנסיית קונסטנטינוס. כלומר, קצת אחרי שנת 300 לספירה. לדעתו, הסירה צוירה על ידי עולי רגל נוצרים שעלו לירושלים בספינה ממערב הים התיכון (במזרחו דיברו יוונית ולא לטינית). עולי הרגל ניצלו כנראה מסערה בים (התורן השבור) ואת תודתם לאל ביטאו בציור הסירה ובכתובת "אדוני הלכנו" שהיא התשובה לפסוק "שמחתי באומרים לי בית ה' נלך" (תהלים קכב, א').

גרפיטי אינה אפוא המצאה של ימינו. כשחולפות כמה מאות שנים עשוי קשקוש על הקיר להפוך לממצא ארכיאולוגי מרתק.

ציפורים וברנצ' - אחחח...זה סתיו! מאת אלה פרסבורגר

ברנצ' חלומי ברוזליה- בית שאן העתיקה
מרכז הצפרות החדש בכפר רופין עמק המעיינות

בוקר אור!

בלי הרבה מילים הפעם. מצורפת הצעה מתומחרת לבוקר סתווי מדהים בעמק ב- 110 ש"ח!
 ליום סתיו מגבש ומרגש!!!
 כל טוב,
 אלה פרסבורגר

רוזליה

חנה עגיב- רוזיליה

בית שאן, רוזליה

קפה- פטיסרי חלבי כשר. עם מפגש מרגש עם חנה עגיב,
 בעלת המקום, אישה עם חלומות וסיפור מרגש. אוכל מושלם
 ואווירה ממגנטת.

[קרא עוד... \(לחצו על הקישור כדי לעדכן\)](#)

ישי הוברמן

המיצג החדש
גן השלושה

קיבוץ עין השופט

בקיבוץ עין השופט ישי הוברמן היקר יקבל אתכם לסיור הכולל-תצפית אוכברג, גלרית אמני הקיבוץ וסיפור על סליק מיתולוגי, שאותו חיפש ומצא אחרי 60 שנה.

[קרא עוד... \(לחצו על הקישור כדי לעדכן\)](#)

המיצג החדש בחומה ומגדל בגן השלושה

חובה! חובה! חובה!

להתרגש מהמיצג החדש שבו המבקרים משתתפים במסע העלייה על הקרקע של ראשון יישובי חומה ומגדל, עם מסר חשוב לחיים בסוף וסיור באתר השיחזור.

[קרא עוד... \(לחצו על הקישור כדי לעדכן\)](#)

מרכז הצפרות החדש בכפר רופין

מרכז הצפרות הבין לאומי בכפר רופין- חדש

זאת עונת הנדידה, כ 100 מינים שונים של ציפורים, מגוון, עושר וצפר מרתק! מקסים.

[קרא עוד... \(לחצו על הקישור כדי לעדכן\)](#)

וילפריד ישראל

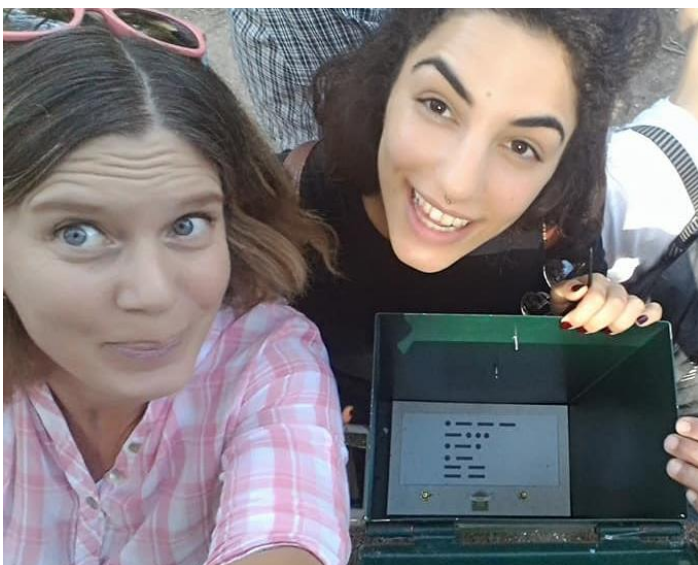

קיבוץ הזורע, מוזיאון וילפריד ישראל

סיפורו של המציל מברלין, האיש שהקדיש את חייו ואת הונו להצלת עשרות אלפי יהודים, ואת שמו, אף אחד מאיתנו לא הכיר. סיור וסרט במוזיאון בתערוכות הקבע ובתערוכות המתחלפות.

[קרא עוד... \(לחצו על הקישור כדי לעדכן\)](#)

פארק הבריחה

קיבוץ משמר העמק- מערת הפלמ"ח

ישע ולאה'לה עקרונ ימגנטו אתכם באנרגיה שלהם עם סיפורים ושירים מתקופת הפלמ"ח, גם פעילויות מדליקות כמו פארק הבריחה החדש ועוד....

[קרא עוד... \(לחצו על הקישור כדי לעדכן\)](#)

קיבוץ הרדוף

הרדוף

בקיבוץ הרדוף, קיבוץ אנתרופוסופי מיוחד, נסייר ונכיר את אורח החיים שכולל יוזמות טיפוליות מרגשות, חקלאות אורגנית וכמובן חינוך אנתרופוסופי. פותח את הלב ומרחיב את הנשימה

[קרא עוד... \(לחצו על הקישור כדי לעדכן\)](#)

אבנר לבב

אלוני אבא, אבנר לבב

בסטודיו היפיפה והביתי, אבנר ירים את המצב רוח עם סיפורים מצחיקים ומופע שירה מכל הלב. אבנר משלב סיפורי ילדות על אלוני אבא של אז... מושלם לסוף יום טיול. ניתן להזמין מופע מרגש "מסביב גן עדן" מופע דוקו דראמה של ילדות של דור שני לשואה.

[קרא עוד... \(לחצו על הקישור כדי לעדכן\)](#)

גלילה

זרזיר, מפגש עם ג'לילה

ג'לילה תארח אתכם בביתה ותקסים אתכם עם סיפורה המשפחתי והאישי.

ג'לילה מתמקדת במעמדן של הנשים הבדואיות ובשינוי העצום שחל מאז הקמת המדינה ועד כה.

[קרא עוד... \(לחצו על הקישור כדי לעדכן\)](#)

אתגר העמק

אתגר העמק

הקבוצה לא יודעת כלום פרט להגעתה לעמק. ניווט מאתגר לאתגר. כל אתגר מכטטן לאתגר הבא. כל אתגר מגוון ואחר. פעילות ייחודית שמסתיימת בארוחה בסחנה או במסעדה.

[קרא עוד... \(לחצו על הקישור כדי לעדכן\)](#)

כפר החורש

קיבוץ כפר החורש

בקיבוץ כפר החורש מפגש על חלומות, הגשמה והקשבה ומפגש עם אמנית עור וסיפורה המרגש על יצירה שנולדה מתוך דחייה חברתית קשה ואמנית נוספת שקולעת סלים מחומרים אותם היא אוספת.

[קרא עוד... \(לחצו על הקישור כדי לעדכן\)](#)

ארוחת בוקר בדליה

ארוחות בחדרי האוכל- דליה, עין חרוד מאוחד ובית אלפא

ארוחות בוקר או צהריים במחירים נפלאים ושירות מצויין, של צות מקצועי, ב- 3 חדרי אוכל קיבוציים- בית אלפא, עין חרוד מאוחד, ודליה.

[קרא עוד... \(לחצו על הקישור כדי לעדכן\)](#)

אלה פרסבורגר | נייד: 058-7800021

מייל: shivukella@gmail.com

[/https://www.emek-dream.com](https://www.emek-dream.com)

הנכם מוזמנים לסיור מיוחד למורי- דרך בתערוכת "הצד הציוני של המטבע"

ביום שלישי, 11.12.18 בשעות 17:00-19:00

במוזיאון הרצלילינבלום, הרצל 13 פינת לילינבלום 26 ת"א.

השנה אנו מציינים 70 שנים להקמת מדינת ישראל ולכבוד אירוע זה מוצגת במוזיאון התערוכה "הצד הציוני של המטבע, 1947-1954".

בחרנו לעסוק בתערוכה בנושא שמעט מאד נגעו בו עד כה, בחרדה שהייתה ידועה למתי מעט.

כיצד מנצחים לא רק את האויב בקרב, אלא כיצד מצליחים לצוף מעל פני המים ללא מטבע זה, ללא ערביות, ללא אוניות ובעיקר כיצד דואגים למזון ונשק.

מלחמת העצמאות, גלי העלייה, מדיניות הצנע, מעברות ועיירות פיתוח לצד "מגביות גולדה" מיהודי ארה"ב והסכם השילומים. וכמו בסרט, קמה מדינה, מתרחשת תנופה עצומה בתשתיות הלאומיות ובתחיקה חברתית ואף מוחלף מטבע.

הצגנו את ההיבטים הכלכליים החשובים ביותר בתקופה זו אך בחרנו להציג לצדם גם צדדים נוספים של אותה תקופה. עשינו זאת באמצעות "פינת האופנה", פרסומות, מוצגים רבים וקריקטורות של דוש שמשקפות באופן הומוריסטי ושנון את רוח התקופה.

המחיר 25 ש"ח

הגעה עצמית - מומלץ להגיע בתחבורה ציבורית, בגלל מצוקת חניה במקום.

להרשמה לסיור זה לחצו כאן

ישראל מנדלסון.

http://www.izkor.gov.il/%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%9C%20%D7%9E%D7%A0%D7%93%D7%9C%D7%A1%D7%95%D7%9F/en_b32bede43d598c5343de6d599e455670

"שני יהודים מפירט" מאת פלג לוי 18 בספטמבר

ב 1528 הותר לשני יהודים להתיישב בעיירה פירט בוואריה, "פירדא" בלשון היהודים, כך החלה התיישבות היהודים במקום.

25 שנים לאחר מכן בשנת 1553 הותר לשלוש משפחות יהודיות נוספות, להתיישב בפירט.

פרנסי נירנברג, שגירשו את יהודייה בשנת 1499, מחו נגד התיישבות יהודים בקרבתה.

שנים לאחר מכן בעת גירוש יהודי וינה ב- 1670, התיישבו רבים מהם בפירט ובאנסבך הסמוכה.

מצבם של היהודים בפירט היה טוב ביחס לערים אחרות בבואריה, בשנת 1719 ניתנה להם האפשרות לשלוח שני נציגים למועצת העיר.

בעיר התקיימה אחת הישיבות הגדולות והחשובות בנסיכויות הגרמניות, בשיאה למדו בה 600 בחורים.

בקהילה פעלו גדולי תורה ידועים כרבי שמואל מפירדא, רבי יוסף שטיינהארט, רבי אברהם בנימין זאב המבורג, רבי שבתי שפטל הלוי הורוביץ, רבי שמואל קאיידנובר, רבי אריה ליב ברלין ועוד רבים.

בתחילת המאה השמונה עשרה היו בעיר כ 400 משפחות יהודיות, ובסוף המאה הוערך מספרם בכ- 3,000 חברים. מרבית היהודים עסקו בהלוואה בריבית.

פירט נחשבה לדוגמה ליישובים בהם היהודים אינם מדוכאים והקהילה משגשגת.

בשנת הילודה 1923 בפירט, נולדו גם אלפרד קיסנינגר, ואלכסנדר מנדלסון, חברים לספסל הלימודים בבית הספר היהודי.

כאשר החלו להתקדר שמי גרמניה עם עליית הנאצים לשלטון, נגזר גורלם של יהודים רבים להיעקר ממקום, השאלה הייתה מתי ואיך? , אם בבריחה מוקדמת, או גרוש או השמדה בסופו של דבר.

ב 1935 עלתה משפחת מנדלסון לארץ והשתקעה ברחובות, את חגיגת בר המצווה חגגו לאלכסנדר כבר בארץ.

משפחת קיסנינגר הצליחה להימלט לאנגליה בספטמבר 1938, באותם ימים כבר היו שערי הארץ דיי סגורים, מאנגליה המשיכה משפחת קיסנינגר לארה"ב.

בשנת 1941 התגייס אלכסנדר לפלמ"ח, מאוחר יותר גילה כישרון טייס, והצטרף למחלקת הטייס.

בקיבוץ נען הכיר את שושנה ילידת קובה, שניהם חברי "הנוער העובד" ב 1946 הם נשאו, ועברו יחד לחיפה, אלכסנדר עזב את עסקי האוויר וחבר ליוחאי בן נון, וגורלו נקשר עם הים.

בדצמבר 1948 חצי שנה לאחר הקמת המדינה נולד בנם בכורם ושמו בישראל.. ישראל.

אלפרד קיסנינג'ר שינה את שמו הפרטי להנרי בארה"ב הוא התגייס לצבא האמריקאי וכמו יהודים אחרים דוברי גרמנית, חזר לגרמניה כאיש מודיעין .

בעודו בדרגת טוראי בלבד, מונה לתפקיד מושל העיר הגרמנית קרפלד, ובעקבות הצלחתו זו הועלה לדרגת סמל והוצב בגייס המודיעין הנגדי, במאמץ לתפוס פושעי מלחמה נאצים.

על תפקודו ואומץ ליבו בתפקיד זה קיבל את כוכב הארד, העיטור הרביעי בחשיבותו בצבא ארצות הברית.

ב-21 בספטמבר 1973, שבועיים לפני פרוץ מלחמת יום כיפור.. 35 שנים לאחר הגעתו של הילד היהודי לארה"ב מונה קיסנינג'ר על ידי הנשיא ניקסון לתפקיד הרם.. מזכיר המדינה, והיה היהודי הראשון שכהן בתפקיד זה.

ישראל מנדלסון בנם של שושנה ואלכסנדר, התגייס לנח"ל ביולי 1967, ושירת בנח"ל מוצנח, לימים ישראל עבר הסבה, ושרת בקבע כקצין מודיעין.

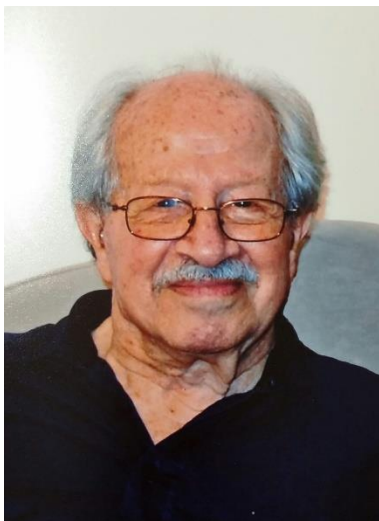
כשפרצה המלחמה כבר היה ישראל נשוי ואב לילד בן 3 ולמד במסגרת הצבא בבר אילן.

ב-22 באוקטובר אחרי שלושה שבועות עמוק לתוך המלחמה, קיבלה מועצת הביטחון של האו"ם החלטה על הפסקת אש החלטה 338, ההחלטה נכנסה לתוקף עוד באותו הערב.

באותו יום הגיעו כוחות צה"ל לקרבת העיר סואץ שלחוף מפרץ סואץ, אך לא הצליחו לנתק את נתיב האספקה לארמיה השלישית שעבר מדרום לעיר. ישראל החליטה להמשיך בלחימה למחרת, ה-23 באוקטובר.

בשעות שלאחר חידוש הלחימה התחולל משבר בין המעצמות, כאשר ברית המועצות איימה בהתערבות קונבנציונלית ואף גרעינית במלחמה, אם לא ישוב צה"ל לקווים ה-22 באוקטובר ויסיר את המצור מעל הארמיה השלישית.

ב-23 באוקטובר קיבלה מועצת הביטחון של האו"ם החלטה נוספת על הפסקת אש החלטה 339, לקראת הגעתם הצפויה של פקחי האו"ם לגדה המערבית של התעלה בעקבות החלטה זו, החליט משה דיין שר הביטחון, לכבוש את העיר סואץ בטרם תיכנס הפסקת האש המחודשת לתוקפה.

אור ליום ה-24 באוקטובר כשהחלו הקרבות, ישראל מנדלסון היה שם יחד עם עוד שישה אנשים בנגמ"ש המודיעין, בשוך הקרבות לא היה ברור אם השבעה נפלו בשבי או נהרגו, והם נחשבו לנעדרים.

היה חשש כי מפאת חשיבותם המודיעינית של השבעה, המצרים מסתירים אותם ולא מפרסמים את תמונתם כשבויים.

ואז בשיאם של ימי המתח כאשר הנרי קיסנינג'ר מדלג בין הצדדים ומנווט את המשבר הבינלאומי שהתפתח, החליטו שושנה ואלכסנדר מנדלסון לכתוב לקיסנינג'ר מכתב.. שינסה לברר אצל סאדאת מה עלה בגורל השבעה?

המכתב נכתב בגרמנית, והגיע אל קיסנינג'ר דרך יגאל אלון.

רק לדמיין את התמונה כאשר קיסנינג'ר קורא את המכתב מבן כתתו ששואל על בנו.

קיסנג'ר פנה אל סאדאת ושאל אם יש שבויים מהקרוב בסואץ, סאדאת בדק והשיב בשלילה, וכך נודע סופית על נפילתם של השבעה.

"שני יהודים מפירט"

פלג לוי.

לא מזמן במסגרת הראיונות ל"תולדות ישראל" ראיינתי את שושנה מנדלסון, באתי לראיין פלמחניקית... וכמו שקרה לנו הרבה פעמים בראיונות נחשפנו לעוד פרק ב.. "תולדות ישראל" הפעם תולדות ישראל מנדלסון.

תודה רבה למשפחת מנדלסון שתמכה בפרסום הסיפור.

בתמונה אלכסנדר מנדלסון משמאל ומימין הנרי קיסנג'ר.

קיבוץ 100 שנים - פרק 2

כיצד? טיפ טיפה היסטוריה: מאת: מעוז חביב

הקבוצה הראשונה שלה התמזל המזל להתחיל לבנות את הקיבוץ ממש, התיישבה על גדות אגם הכינרת, ליד מוצא הירדן במקום שנקרא "אום ג'וני" בשנת 1909, והנסיבות אפשרו לה להתחיל במלאכת בניית הישוב בשנת 1910. כל הקבוצה כולה לא מנתה בתחילה אלא תריסר מתיישבים, כפי שכבר ציינו, קבוצת פועלים מנבחרי החלוצים הצעירים שקבוצותיהם כבר החלו שנים אחדות קודם לכן לקיים קומונות שיתופיות במושבות שנבנו בארץ על ידי חלוצי העלייה הראשונה בשנות השמונים והתשעים של המאה התשע עשרה. חברי קומונות אלה ניהלו חיי שיתוף במושבות, מרוויחים יחד את לחמם כאשר כל חבר מכניס את הכנסתו מעבודתו לקופה המשותפת, וכל הרכוש הדל שייך לה לקבוצה כולה. הם עשו זאת במושבות כמו ראשון לציון ופתח תקווה, רחובות וחדרה, תוך צפייה להזדמנות לעלות ולהתיישב על הקרקע. האדמה – יש לדעת – הייתה חלק בלתי נפרד מכל התהליך המורכב הזה. שכן, אחרי כמעט 2000 שנות גלות ותלישות מאדמת המולדת, הצורך לחזור ולתקוע בקרקע יתד של ממש, לעובדה ולהוציא ממנה לחם, היה למרכיב בסיסי ועמוק בחזונום, שסימל את מהות השיבה והתחדשות החיים הלאומיים – במולדת.

לכן פתחנו ואמרנו שהתמזל מזלה של קבוצת אום ג'וני, שלא הייתה קודם לכן אלא אחת מהקומונות – הקומונה החדרתית, להיות הראשונה שזכתה להתיישבות של ממש. הם קראו לקבוצתם – "דגניה", כלומר – "דגן האלוהים", והחלו לגלגל בה את רעיון השיתוף באחריות לעבודה, בהכנסה ובחובות והשוויון – באורח החיים, ברכוש הדל שעוד לא היה ובחלוקת נטל אחזקת המקום בין כל החברים והחברות. סיסמתם הייתה " כל אחד לפי יכולתו ולכל אחד לפי צרכיו"

דגניה בשנת העשרים וחמש. מקור - וויקיפדיה

וודאי הוא שהקשיים היו עצומים. שעומק האכזבות היה כגודל החזון. לעשות חזון – שהוא פואטיקה למציאות – שהיא פרוזה, פירושו לצבוע את הוורוד באפור, אך לראות את גווני הוורוד גם מבעד לאפור היום יומי. רבים מן המעטים שהתחילו לא היו מסוגלים לכך. רבים מתוך המעטים נשברו ועזבו. היו אף כאלה שליבם לא נתנם לנטוש את המערכה, אך כוחם לא עמד להם להמשיך בה, והם נטלו את חייהם בידיהם עטופי ייאוש ותחושת אובדן.

ובכל זאת, אט אט, צעד אחר צעד, נקודה אחר נקודה, הלך הרעיון הקיבוצי ונעשה למציאות ממש. דגניה וכינרת, מרחביה ובית אלפא, עין חרוד ותל יוסף, אזור עמק הירדן ואדמות עמק יזרעאל, הלכו ונוקדו בנקודות של הקיבוצים שקמו.

התנאים היו קשים ומאתגרים מכל בחינה. הן פיסית והן נפשית. קשר בין נקודה לנקודה כמעט ולא התקיים, עקב תנאי התחבורה הפרימיטיביים, חוסר הדרכים והסכנה המתמדת שארבה ליוצאים לשטח.

עד שנת 1920 נוסדו בארץ ארבעה קיבוצים בסך הכול, אך בין 1920 ל-1930 נוסדו עוד 27 קיבוצים שבהם חיו למעלה מ-2000 חברים ועוד 34 חבורות מאורגנות – גרעיני התיישבות – מצפות היו במושבות למועד עלייתן על הקרקע.

כעבור פחות משני עשורים נוספים, עם הקמת המדינה בשנת 1948, כבר היווה הקיבוץ בארץ גב רחב שתרים תרומה מכרעת להקמת המדינה. אוכלוסייתו מהווה אז 8% מכלל האוכלוסייה היהודית בארץ ישראל – כ-48,000 נפש, ותרומתה למהלכים שהובילו להקמת המדינה, לעליה ה"בלתי לגאלית", להקמת והכשרת הפלמ"ח – פלוגות, גדודי וחטיבות המחץ של ההגנה והצבא שיקום וכן לשרטוט מפת הארץ העתידית תוך התיישבות שתבטיח את גבולותיה ושטחיה, כל אלה נעשו בהיקף שהיה עשרות מונים מעל ומעבר לאחווה הממשי באוכלוסייה.

כיצד ומדוע צלחה הדרך למרות הקשיים האובייקטיביים והסובייקטיביים העצומים?

ייתכן שהתשובה לכך נעוצה בעובדה שהייתה זו תקופת הזוהר של החלוציות היהודית בארץ ישראל. תקופת חלוציות היא תקופת השיא בחיי כל עם. צא וראה את סיפורי האומה האמריקאית על תקופת החלוציות שלה בהתקדמה מערבה. עקוב אחרי מתיישבי אוסטרליה ועוד ועוד.

תקופה חלוצית היא תקופה אנרגטית שבה תרומת הפרטים ליצירת המציאות המתהווה אינה ניתנת להשוואה לאשר יתרחש באותה פיסת ארץ עצמה בדורות שלאחר דעיכתה הבלתי נמנעת.

בארץ ישראל היו אלה גלים גלים של חלוצים שהוסיפו וזרמו חדורי אמונה והתלהבות מרחבי אירופה לשם הגיעה הבשורה על צמיחת התנועה החדשה. הם הצטרפו בבואם בחלקם למציאות הקיבוצית המתהווה, הזרימו לה כפעם בפעם דם חדש, צעיר ותוסס, ועזרו לדחוף את העגלה הלאה, קדימה למרות הקשיים ועייפות המייסדים.

תקופה זו באה לסיומה בארץ ישראל עם הקמת המדינה ב-1948. אך בסיומה של אותה שנה כבר היו בארץ 184 קיבוצים שנעשו לחלק בלתי נפרד מן הנוף הישראלי, וכבר גדל וצמח בהם דור שלא ידע מעולם מקרוב צורת חיים אחרת זולת הקיבוץ.

גם הן ידעו לחרוש... (עין חרוד – 1934). מקור – כאן על פני אדמה, מוקי צור

ביקור המשלחת

מאת: מעוז חביב

לפני כשלושה עשורים צמח ופרח בקיבוצנו ענף התיירות שעיקרו – אירוח קבוצות תיירים למיניהן בקיבוץ. המוטו של ה"ענף" היה – בוא ותתארח אצלנו לרגע קצר של שעתיים – שלוש, תכיר ותלמד את מהות התופעה הייחודית העולמית של הקיבוץ, כל כולה על רגל אחת.

ואכן, הענף תפס תאוצה עד מהרה וקבוצות מקבוצות שונות פקדו את הקיבוץ כמעט מידי יום ביומו. היו שהגיעו כדי לשמוע את סיפורו של הקיבוץ על כוס קפה, כאשר הם ישובים בנחת במועדון לחבר על כורסאות "דלילה", הנוחות מתוצרת מפעל הרהיטים שלנו – רהיטי צרעה – מקום הולדתו של שמשון... לאחר הקפה וההאזנה לסיפור הקיבוץ יוצאים היו לסיור קצר יותר או מקיף יותר בשבילי הקיבוץ, חוזים בו בעיניהם וקשובים להסברי המדריך, והיו שהוסיפו לחוויה ארוחת צהריים עם החברים בחדר האוכל.

ככל ששם ושמע התכנית התגלגל למרחקים, רבו הקבוצות והמבקרים הגיעו אלינו מכל קצות הגלובוס. אלה בהכוונת סוכני התיירות ואלה – "קבוצות מטעם" – משרדי ממשלה כמו משרד החוץ או החקלאות, משרד הביטחון ועוד.

באחד הימים קיבלתי התראה קצרה ממשרד החוץ שלקבוץ תגיע לביקור משלחת מכובדת של הנהגת המפלגה הקומוניסטית האיטלקית.

היו אלה השנים של טרם נפילת "מסך הברזל" – ימי זהרה של המעצמה הסובייטית האדירה, ימי ה"מלחמה הקרה", והמפלגה הקומוניסטית האיטלקית של אותם ימים הייתה מפלגה רבת השפעה ועוצמה באיטליה – אחת המפלגות הקומוניסטיות החזקות בעולם.

הגיעו המבקרים לקיבוץ.

הייתה זו קבוצה לא קטנה כלל ועיקר שנכנסה בשערי הקיבוץ רכובה על צמד אוטובוסים. כדרכי בקודש קיבלתי בברכה את פני הקבוצה והולכתיה אחר כבוד למועדון לחבר, לכורסאות "דלילה" הסוציאליסטיות הנוחות שלנו (כמובן תוך ציון מיקום השירותים שבשכנות...). לשמחתם, הוגשו להם עד מהרה ספלי הקפה יחד עם פרוסת עוגה אנגלית קפיטליסטית, ואילו אני פתחתי בסיפורי על הקיבוץ, היצירה הייחודית האחת והיחידה בתפרושתה ובעוצמתה בכל העולם כולו.

משחשבתי שסיימתי את הפרק הזה ופתחתי את המפגש לשאלות הוצפתי כרגע במעין שאלות שאך הלך וגאה:

- אם הכל מקבלים תקציב שווה כי אז איזו מוטיבציה יש לחברים להשקיע בעבודה?
- האם השיטה שלכם איננה מעודדת בטלנים?

- למה החזרתם את הילדים לישון בבתי ההורים? הרי הקיבוץ הוא זה שצריך להיות אחראי על חינוך הילדים!
- איך אתם מעודדים בקיבוץ ילודה כל כך גבוהה?
- האם תסכימו לקבל לא יהודים לקיבוץ?
- למה לדעתך קיים הקיבוץ במתכונתו דווקא בישראל ולא בארצות אחרות?
- כיצד תבטיחו את קיום הקיבוץ בעתיד?

כל תשובה העלתה והולידה שאלות נוספות. כל התייחסות עוררה עניין גדול עוד יותר בסיפור הקיבוץ. הידיים הורמו בשטף. כל הפצרותי להותיר מעט לסיום הביקור לאחר שנצא לחזות בו בעינינו נענו בקושי.

לסוף, במאמץ רב, עלה בידי להקים ממקומה את הנהגת המפלגה "הכבדה" והמכובדת, ולצאת עמה לסיור השגרתי באזור מגורי החברים ובאזור החינוך – הפעוטונים, הגנים ובית הספר.

הקבוצה התקדמה בשבילים כמו על ראשי הבהונות, משל צועדים הם במקדש מעט. שטף השאלות לא פסק לרגע בעקבות כל הסבר שלאורך הדרך. ניכר היה שהמבקרים נרגשים ממראה עיניהם עד לעמקי נשמתם.

לסוף, הצלחתי להחזיר את הקבוצה למועדון לסיכום הביקור – שלא כמנהגי. עתה חזרתי ונשאלתי שאלות קשות יותר שעל מקצתן לא הייתה בפי תשובה.

- כיצד תבטיחו את קיומו של הקיבוץ לדורות הבאים?
- כיצד תעשוהו למשמעותי יותר בארצכם?
- כיצד תגבירו את השפעתכם הפוליטית במדינה?

נתתי את מבטי בהנהגה הנרגשת ואמרתי את שחשתי שהוא הנכון ביותר לומר:

- "איננו יכולים להבטיח דבר לעתיד. אנחנו יכולים כמובן להצביע על כל מה שהיה והווה, אבל לא על העתיד. הן כבר הסברתי והבהרתי – החיים בקיבוץ משמעותם היא להתגבר על טבע האדם. לדאוג לסובבים אותך לא פחות משלדאוג לך עצמך ולמשפחתך. שלושה דורות אכן עשינו זאת למרות כל הקשיים, אבל לא נוכל להיות אחראים לדרכם ולבחירתם של הדורות הבאים. ירצו לשמרו כמות שהוא – ישמרוהו. ירצו לשנותו, ישנוהו..."

- "לא! לא, לא ולא!!" – התפרץ וקם ממקומו מי שנראה כראש הקבוצה כולה, ודאי המנהיג או אחד המנהיגים של המפלגה המכובדת. "אני אומר – לא! אין לכם זכות! אתם חייבים לשמור על הקיבוץ בכל דרך! הקיבוץ חייב להמשיך ולהתקיים! זו ההוכחה הניצחת לנכונותו של הקומוניזם! לקחתם על עצמכם את המשימה, עמדתם בה ואתם חייבים להמשיך

ולעמוד בה! עכשיו, שהקיבוץ כבר קיים אין לכם זכות לקטוע את המשך קיומו! זהו המסר שלנו, של המפלגה הקומוניסטית של איטליה – לכם..."

נתתי מבטי בדובר הנרגש. רפרפתי בעיני על פני קבוצת ההנהגה כולה. חשבתי לעצמי – הם בארצם קיבוץ לא הקימו אך מצפים מאתנו שנמשיך ונשמור אותו לעד כהוכחה לעולם על נכונות האידיאולוגיה הקומוניסטית... ואנו, הרי איננו ולא חשבנו מעולם להיות קומוניסטים...

אכן, משימה גדולה באה המשלחת הזו להטיל עלינו. ועלי, ברגע זה ממש הטילו משימה גדולה הרבה מכפי כוחותי – להרגיע אותם בהבטחות חסרות משמעות.

"אני מניח שכך או אחרת ימשיך הקיבוץ להתקיים למרות כל הקשיים. הרי הקמנו אותו ואנחנו חיים בו כדי לקיימו, הלא כן?" – אמרתי מבלי לדעת עד כמה הצלחתי להרגיע את הקבוצה המודאגת. רמזתי להם על היציאה והולכתים לעבר האוטובוסים שיחזירום למולדתם – חסרת הקיבוצים.

לא עבר זמן רב ומסך הברזל נפל והאימפריה הסובייטית הגדולה קרסה.

מה קרה את המפלגה הקומוניסטית האיטלקית הגדולה? אני מודה ומתוודה שלא כל כך התעניינתי בזה.

אבל, אני עדיין חי בקיבוץ, והוא עדיין קיים למרות שהשתנה שינוי רב למן אותו ביקור והוא קיים בוודאי שלא בזכות הבטחתי לקומוניסטים האיטלקים.

מעוז חביב

קיבוץ צרעה

לאן נרצה להגיע השנה ומה נרצה לממש ולהגשים. מאת אלה פרסבורגר

(מורי דרך יקרים :)

אז כדי שהחלק הזה של העיתון הדיגיטלי יהיה חלק שיש בו הפרייה הדדית, אני מבקשת לדעת מה הכי מעניין אותך בנושא שיווק ומכירות, הכנתי כמה שאלות [בלינק כאן](#).

כפי שכולנו שמנו לב, העונה בעיצומה, סיימנו עם "חגיגות של חגי תשרי" ואנחנו עוד שנייה בשנה לועזית חדשה, שנת 2019. כדי שלא "ננוהל" אלא "ננהל" את חיינו, רצוי מאד להגדיר לעצמינו בחשיבה ובכתיבה **לאן נרצה להגיע השנה ומה נרצה לממש ולהגשים**. גם בחיים הפרטיים וכמובן גם בעיסוק המקצועי של כל אחד מאתנו. אפשר לעשות את זה בדף, בקובץ אקסל ולתכנן משאבים ללמידה לשיווק ולפרסום. חשוב שכל אחד מאיתנו יקדיש לכך את הזמן הדרוש לכך.

במסגרת המיזם "העמק הוא חלום מאז ועד היום" שמחבר בין סיפורי הגשמה מאז...או מהיום, באיזור העמקים, אני רוצה לספר לכם היום, על מרכז הצפרות החדש בכפר רופין, בעמק המעינות. כפי ששמנו לב, **הסתיו כבר כאן**, ואפילו גשמי יורה יפים ירדו. עונת הנדידה החלה והעמק, מהווה **מגנט אחד ענק** לאלפי חסידות שחורות, אלפי אנפות, עשרות אלפי ברווזים, מגוון עופות דורסים, חלקם בסכנת הכחדה, ועוד, ובסך הכל כ- 100 מינים שונים של ציפורים. משרד התיירות השקיע סכומי עתק בהקמה של מרכז צפרות בין לאומי במקום. הקבוצה תגיע למרכז הצפרות בכפר רופין, תצפה בסרט של כ 10 דקות, אחריו שיחה ומשם יוצאים לסיור מקסים בשטח, הכולל סיור רכוב בבריכות הדגים ובנקודות תצפית מדהימות אל ממלכת ירדן. משך הסיור כשעתיים והוא מועבר על ידי צפר, בעל שם בין לאומי. מומלץ לשלב אחרי או לפני גם את המיצג החדש בחומה ומגדל בסחנה, קפה ועוגה ברזליה בבית שאן ועוד....

אלה פרסבורגר

[פייסבוק פרטי](#) | [דף העמק הוא חלום בפייסבוק](#)

להחזיר את הדקל – מאת עידו אליהו

"שם על חוף הים יש דקל שפל צמרת" כתבה רחל המשוררת...הנוף אותו מציירת רחל בשיר "כנרת" הוא נוף ילדותו של יהודה שניידמן מחלוצי המושבה כנרת, העץ הזה היה מיוחד, לא היה דקל רגיל, היה לו גזע כפול, בשונה מעצים רגילים.

יהודה שניידמן, בחנות "תמר בכפר"

הדקל שקרס בסופה

יהודה שניידמן, היום בן 87, מגדל תמרים, אבוקדו ומנגו במשק המשפחתי בו יש גם את הרפת, והחנות "תמר בכפר", נולד וגדל במושבה כנרת, שיחק בצל עצי הדקל ובניהם הדקל המפורסם.

ב-26.04.18 פקדה סערה את עמק הירדן, סערה כזו שגם יהודה אינו זוכר כמותה. בין שאר הנזקים שגרמה, גם העץ המפורסם קרס והתמוטט. "זה היה כל כך עצוב לראות את המראה הזה" מספר יהודה. השורה החרוטה על לוח השיש נותרה ללא הדקל, וכעת על חוף הים אין דקל שפל צמרת, רק לוח שיש עם כיתוב המזכיר את ראשית ההתיישבות בעמק הירדן. בשנים האחרונות החזיר יהודה עטרה ליושנה, "הוא מנסה בכל כוחו להזכיר לכולם את מה שהיה", מספר אחיו בצלאל שניידמן בן ה-94. בארבע השנים האחרונות מתקיים טקס שהיה חלק ממסורת לאחר מות חוזה המדינה, הרצל, ונקטע במלחמת העולם הראשונה. "ברחבת גל הרצל מתכנסים אנשי האיזור ביום כ' בתמוז

ומזכירים את חוזה המדינה, כפי שעשו בעבר, כל אחד מביא אבן מישובו, וכך נוצר הגל. זו המסורת שהחזיר אבי, יהודה" מספרת הבת ענבל גולדשטיין,

דור שלישי בכנרת.

העץ בחלקה לפי שהועתק

גל הרצל, בצמוד לבית הקברות של כנרת

בעקבות הסערה ולאחר קריסת העץ יהודה לא היה שקט, "נזכרתי שיש בחלקה שאני מעבד עץ דומה, גם הוא עץ כפול, ממש תאומים סיאמיים, כמו דקל שפל

העץ שנתרם ע"י משפחת שניידמן

צמרת" אומר יהודה, הוא החליט לתרום את העץ ולהעתיק אותו במקומו של העץ שקרס. ביוני העתיק יהודה שניידמן את העץ ונטע אותו במקומו של העץ המקורי. "העמק לא יהיה מה זב שהיה, בלי הדקל, המורשת שאבא העביר חייבת להימשך, החקלאות היא מי שאני, השירה, סיפורי התקופה, הם חלק ממה שאני רוצה להשאיר לדורות הבאים". גל הרצל, דקל שפל צמרת, הנוף, החקלאות, האנשים, אותם

דברים קטנים שלעיתים איננו זוכרים, הם חלק מאתנו, הם ה-DNA של ארץ ישראל. כעת הדקל חזר ואיתו המורשת, הנוף והסיפורים.

הנה עברה כבר שנה מאז תחילת פרסום האגדות – מאת רותי יצחקי ריכטר

שלום לקוראי האגדות.

היום יש לי חגיגה בלב. כי במגזין זה מלאה שנה מיום שהתחלתי לפרסם במגזין "צידה לדרך" את האגדות שלי. האגדה מרעננת ומחייה כל טיול, מקנה ידע וערכים, ומשמחת את לב המדריך והמטיילים. כל אחת מהאגדות שאנחנו מפרסמים במגזין זה מלווה ברקע מדעי ובתמונות מרהיבות, כי השילוב בין מדע לאגדה מרחיב את הדעת, מעניק נקודות תצפית שונות, ומוסיף להנאת הקורא. מי לא אוהב אגדות?

האגדה היא סיפור עממי העובר מדור לדור. ימי האגדה כימי האדם. עוד לפני שהומצא הכתב חיבר האדם אגדות וסיפר אותן לילדיו ולחבריו. כשחיכו השואבות לתורן לשאוב מים מהבאר, כשהשתהו הגברים ליד טחנת הקמח, וכשישבו בני הבית ליד האש הבערת במערה וחיכו לגמר הצלייה של בשר הציד, חוברו או סופרו אגדות, כי הצימאון לסיפור טבוע בכל אדם ומאפיין את כל הגילאים. לאגדה היה לא רק ערך בידורי אלא גם ערך חינוכי ומוסרי. היא הייתה האמצעי החינוכי הראשון בהיסטוריה, והצטיינה במוסר השכל חשוב שכלל ערכים כלל אנושיים, כגון הצורך לקבל את החריג והשונה, להאמין בניצחון האהבה ובעיקרון השכר והעונש ועוד.. אנא שלבו את האגדות בהדרכה. כדאי לכם לאסוף אותן כי הן כנראה לא תתפרסמה בספר.

אשמח לקבל את תגובותיכם. אנא שילחו אותן למערכת המגזין או אלי למייל

rrichter@012.net.il

מי גילה את סודות המרפא של ים המלח? מאת רותי יצחקי-ריכטר

בימי שלמה המלך חי במרומי הר הצופים בירושלים איש עשיר ונדיב. הוא הרבה במעשי צדקה ובמתן בסתר, וכל יום הודה לאל שנתן לו ילדים בריאים, אישה טובה ועושר רב. הוא נהג להביט מחלון ביתו אל המדבר ואל הים האפור המשתרע בין הרי מואב והרי מדבר יהודה, ובימים בהירים ראה את ברק המים המכסיפים בחמה. יום אחד, כשהקיץ האיש משנתו, ראה שגופו מכוסה פצעים אדומים ומכאיבים. תחילה חשב שמחלה חולפת תקפה אותו, ולמחרת יחלפו פצעיו ויהיו כלא היו. אך המחלה המסתורית לא חלפה. ימים רבים שכב האיש במיטתו, כאביו ריפו את רוחו, ועצות הרופאים לא הועילו לו. הוא ניסה תרופות שנתקחו מעשבי מרפא, אבל מחלתו הלכה והחמירה, גופו תפח, ופצעיו העלו מוגלה ושתתו דם. הרופאים אסרו עליו להתראות עם ילדיו ועם חבריו, כי חששו פן ידביק אותם במחלתו, ורק אשתו המסורה והאוהבת סעדה אותו בחוליו.

ימים רבים חלפו והאיש לא הבריא. הוא הזניח את עסקיו, חובותיו תפחו, והוא ירד מנכסיו, אך הוא התנחם בדברי אשתו שהרבתה לעודד את רוחו ולשנן באוזניו שעוד יבואו להם ימים טובים מאלה, והוא יבריא וישכח את מחלתו האיומה.

יום אחד חלתה גם האישה במחלה שתקפה את בעלה. הדבר נודע למלך שלמה, והוא חשש פן תפשוט המחלה בארץ ותתקוף את כל העם. לכן ציווה על האיש ואשתו להפקיד את ילדיהם בידי קרובי משפחה ולנודד למושבת החולים המנוודים שבמדבר.

למחרת עלו האיש ואשתו על חמוריהם, עזבו את ילדיהם ואת ביתם המרווח והנאה, ויצאו למדבר. ימים רבים רכבו השניים על חמוריהם בדרכים שוממות. השמש הכתה על ראשיהם, זיעתם המלוחה צרבה את פצעייהם, מכאובים וגעגועים לילדיהם הציקו להם, והם שאלו את נפשם למות.

יום אחד התגלה לעיניהם הים הרחוק, החבוי בין הרי המדבר הצחיחים. הים היה אפור, וקרני השמש העלו הבהובים של זוהר כשפגעו במשטח מימיו המתכתי. הרים הקיפוהו מכל עבר, אך לא היו לידו משכנות אדם כמקובל ליד מקווי מים במדבר. גלים לא געשו במימיו, וגושים גדולים של מלח מעורב בבוץ ובזפת נחו על שפתו. בעלי חיים ובני אדם לא שכנו לחופו, צמחים לא גדלו לידו, ובוץ שחור ריפד את גדותיו. המראה המדכא היה תמוה בעיני האיש ואשתו, והם מיהרו לרדת לים המבהיק בחמה, כי קיוו להרוות במימיו את צימאונם הנורא.

בשארית כוחותיהם רכבו על חמוריהם לשפת האגם, וכרעו על ברכיהם כדי לשתות ממימיו, אך המים היו מרים, והמלח צרב כאש את פצעייהם. הם התפתלו בכאבים ובצימאון, ובצר להם החליטו להטביע את עצמם באגם המר, חסר החיים, הזורע רק מוות סביבו ומימיו אינם ראויים לשתיה.

יד ביד נכנסו אל המים, ובלבם גמלה החלטה: נמות יחד ולא נראה איש בכאב רעותו. הם צעדו אל תוך הים וניסו לצלול במימיו, אבל האגם המוזר לא הניח להם לשקוע במצולותיו, והם חזרו וצפו על פני המים הצורבים שחדרו לפצעייהם, לפיהם ולגרונם. לאחר שנכשלו מאמציהם לטבוע בים, חזרו בני הזוג לחוף. הם הרחיקו מעט משפת האגם, ושכבו לנוח על הקרקע הלוהטת. בינתיים שקעה השמש מאחורי ההרים, ובני הזוג החולים שקעו בתרדמת עילפון. כוחותיהם עזבו אותם, והם לא ידעו אם צינת הלילה או החולשה הנוראה העבירו צמרמורות בבשרם.

למחרת עלתה השמש והעירה אותם משנתם. חיוורים ויגעים התבוננו בני הזוג איש ברעותו, והנה יבשו פצעייהם, מכאוביהם חלפו, ורק מעט צלקות חיוורות נותרו על עורם. בפליאה התבוננו זה בזו, ואחר כך נשאו את מבטם אל ההרים שמסביבם, וראו על אחת הפסגות גדי קטן עומד ומתבונן בהם בשלווה ובסקרנות. הלכו האיש ואשתו בעקבות הגדי, והגיעו למעיין שמימיו מתוקים ועצי תמר עמוסי פרי גדלים לידו. רחצו בני הזוג במי המעיין, הרוו בו את צימאונם, ושברו את רעבונם בפירות תמר בשלים.

שבעה ימים שהו האיש ואשתו ליד הים ורחצו במימיו. הפצעים המעטים שעוד נותרו על גופם מיהרו להבריא, וכשנרפאו לגמרי מילאו את נאדות המים במי המעיין ואת סליהם בפירות התמר, וחזרו על חמוריהם לביתם שבירושלים. הם סיפרו לכל ידידיהם ומכריהם על סגולות המרפא של הים הרחוק, והודו לאל שייבש את פצעייהם והביא מרפא למחלתם האיומה.

ברבות הימים הצליח האיש להחזיר לו את הונו ואת נכסיו, והקים ליד ים המלח בית מרפא לכל חולי העור שבמדינה. הוא קרא למקום עין גדי, על שמו של הגדי הקטן שהראה לו את מקומו של המעיין, ואת העניים אירח האיש בבית המרפא חנם אין כסף, כי ידע וחש על בשרו את מכאוביהם.

מאז ועד היום נרפאים בים המלח חולים רבים, הבאים אליו מכל ארצות תבל כדי לרחוץ במימיו נושאי המרפא.

**"מלאבס" - לא רק שם של קבוצת כדורגל... מאת דורון קולינר, מורה
דרך, מוסמך המח' ללימודי א"י אונ' בר אילן**

דרומה מכפר סירקין, לצידו הדרומי של כביש 471 מבצבץ מתוך סבך קוצים קבר שייך עתיק ששמו "נבי תארי" (איור מס' 1). המחקר לא מספק יותר מידי מידע על המקום אבל עבורי זהו חלק מנוף ילדותי. מבנה מרשים ביותר שלמרבה הצער לא שרד ממנו הרבה. מדובר ככל הנראה במבנה קבר ממלוכי שנבנה על תואי הדרך הבינ"ל ושנקרא במקור "נבי שארי". לפי המסורת קבור בו אשר בן יעקב¹. כילדים אהבנו לשחק ב"נדמה לי" בתוך ומסביב למבנה. באביב היתה מסביבו פריחה יפיפה של כלניות בשלל צבעים של אדום סגול ולבן ואת קירות הקבר עיטרו פרחי הצלף. בצמוד לקבר העתיק היתה בריכת חורף שבהייתה מלאה משכה בעלי כנף, דו חיים ושלל בעלי חיים שמאפיינים בריכת חורף. מדרום לקבר, על הגבעה, במרכזו של שדה חרוש היו מספר מבני אבן נטושים וזרועים היו בו חרסים. מבנה אחד בודד ששרד מהווה עדות שקטה לסיפורו של הכפר שתושביו ברחו ממנו ב-1948.

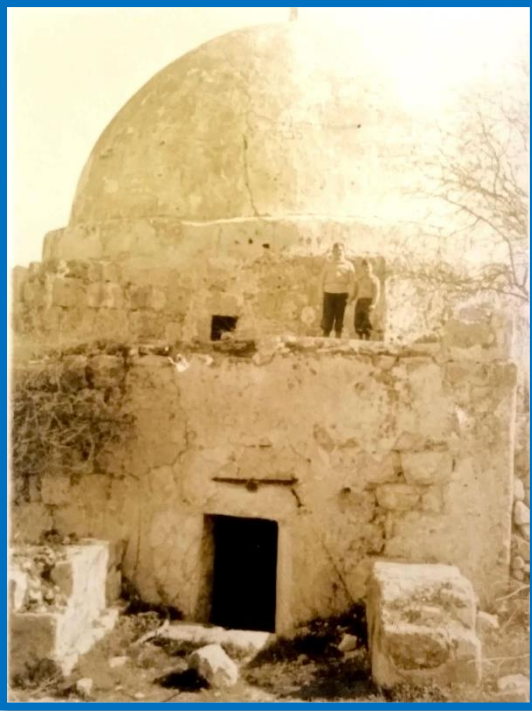
למרות שללא ספק מדובר במבנה מרשים המידע ההיסטורי לגביו מינימלי ומעורר סקרנות. לפני מספר ימים שוב התעוררה הסקרנות והתחלתי לחפש מידע במפות עתיקות. נדרשתי ל"מפת ארץ ישראל בתקופה הצלבנית"². לא מצאתי דבר אבל תוך עיון במפה ומדידות כאלה ואחרות משכה את עיני נקודת ישוב ששמה BULBUS. הישוב "בולבאס" מצוין על גבי המפה במקום בו עומדת כיום "אם המושבות", פתח תקוה או בשמה העממי, "מלאבס". הדמיון הפונטי ביו BULBUS לבין מלאבס מתבקש. קטונתי מלתת מחמאות לעורכי המפה ואולם בכל פעם שאני מעיין בה אני שואב ממנה מידע רב ומודה להם. (איור מס' 2).

באתרי האינטרנט של העיר פתח תקוה קושרים את השם מלאבס עם מחלת המלריה ולהלן ציטוט: "הכפר אומלבס היה בעבר כפר גדול. שמו של הכפר ניתן לו על ידי תושביו ופירושו - המתלבש. מאחר שחדשות לבקרים היו תושבים חדשים מחליפים את אלה שמתו בקדחת כפי שמחליפים לבוש ישן בחדש"³.

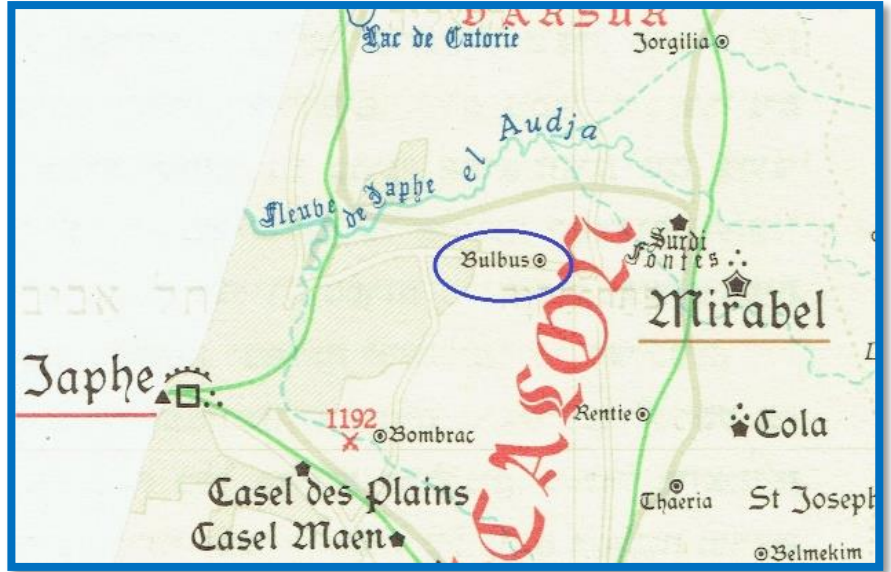
¹ מאיר אהרוני, 1991, אישים ומעשים בפתח תקוה והסביבה.

² אטלס ישראל 1970 פראוור בינבנישתי

³ ויקיפדיה

איור מס' 1 – נבי תארי בימיו הטובים והילד הקטן הוא אני

איור מס' 2 – הקיטוע הרלוונטי ממפת א"י הצלבנית

מידע נוסף לגבי BULBUS מצאתי באתר האינטרנט שהשאיר אחריו החוקר יונתן ריילי סמית (Jonathan Riley-Smith) אחד מגדולי החוקרים של תקופת מסעי הצלב. בין השאר הוא תרגם כאלף מסמכים מלטינית לאנגלית וערך אותם כך שניתן לאתר את המידע לפי מילת מפתח 4. מצאתי מסמך אחד שמזכיר את הישוב BULBUS (איור מס' 3)

RRR: 317

Year: 1133

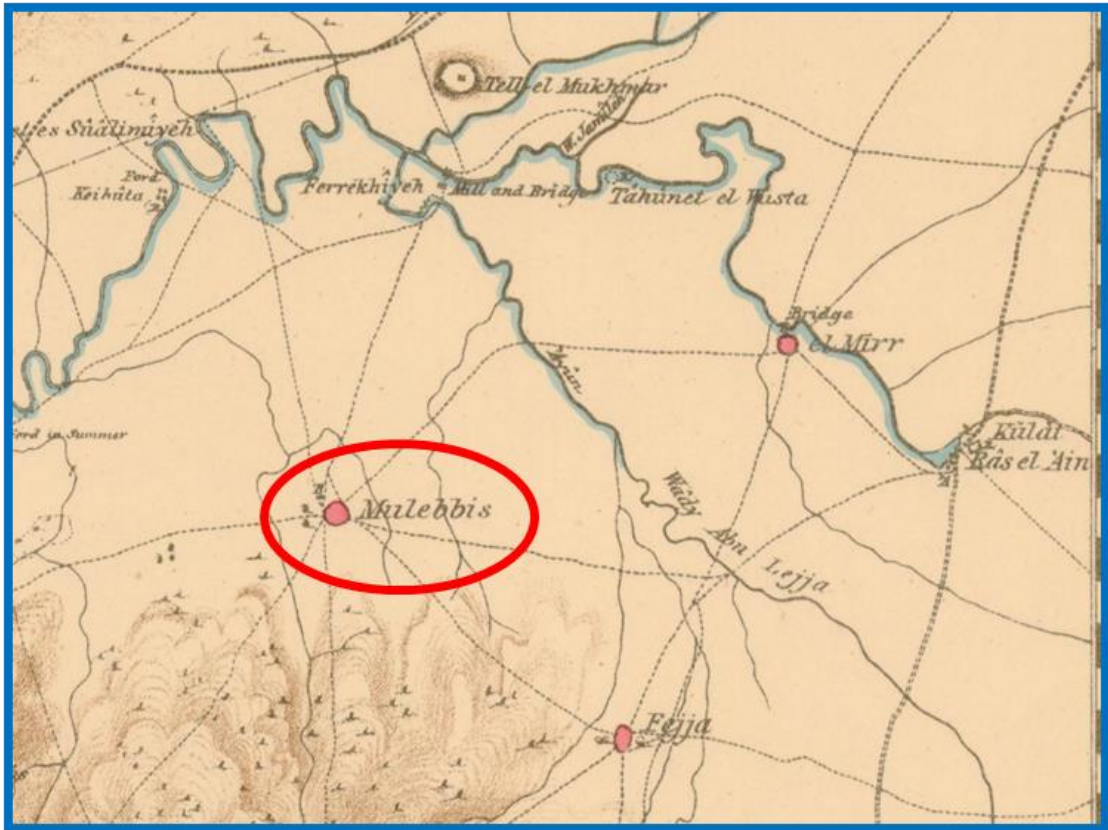
Initiator: Hugh, lord of Jaffa

Recipient: Hospital of Saint John of Jerusalem

Institution: Hospital of Saint John of Jerusalem

Text: Dec. 25 1132 – Dec. 24 1133. Hugo Joppe dominus, with the agreement of his wife Emma, makes an eleemosynary grant to the Hospital of St John of Jerusalem and to Raymundo's magister Hospitalis. He gives a castle called Bulbus. He confirms the donation by Gofridus de Parentei and his wife of the mills of Tres Pontes, with the whole island and 10 carrucas ad seminandum et garretandum. Raymundus and the Hospitallers make a counter-gift to Hugo of 100 besants and a mule. Witnesses: Dominus Balianus; Girardus Aree; Gerulfus Asnerii; Paganus Osche; Robertus Crassus; Gibertus Piscis; Halelmus dapifer; Odo Caravanna; Rainaldus, nepos episcopi; Hugo marescalcus; Odo cancellarius; Romanus de Podio inscriptionis textor; Garinus filius Bartholomei; of the brothers of the Hospital, Petrus Galatianus presbiter; Pontius presbiter; Girardus clericus; Girardus Job; Barro; Thomas; Garinus.

על פי המסמך תרמו הוגו, רוזן יפו ורעיתו אמה, ב-1033 למסדר ההוספיטלרי את הטירה BULBUS ובנוסף טחנות קמח של שלושת הגשרים כולל את כל האי ובתמורה הוא קיבל מרימון דה פואי, ראש המסדר ההוספיטלרי, 100 ביזנטים ופרד אחד. ניתן להסיק ממסמך זה שבפתח תקוה היה ישוב צלבני שבמרכזו היתה טירה. המושג CASTLE מלמד על מבנה מבוצר בר הגנה. עם נשווה את הכתוב בהסכם הנ"ל עם הכתוב במפת הסקר הבריטי מ-1882 MULEBBIS נוכל לראות קרבה לשונית לשם הכפר BULBUS מימי הצלבנים (איור מס' 4). ב-2006-2007 נערכו בפתח תקוה, בחרבת מלבס חפירות הצלה על ידי רשות העתיקות

איור מס' 4 קיטוע ממפת הסקר הבריטי

במימון הקבלן. במהלך החפירות נחשפו ממצאים מהתקופה הביזנטית, מהתקופה המוסלמית הקדומה ומהתקופה הצלבנית (איור מס' 5). מהתקופה הביזנטית נחשפה גת עם בור איגום ורוב הממצאים מהתקופה הצלבנית. נמצאו 4 מסדים בנויים היטב מאבני גוויל, בסיסי אומנות בנויות מאבני גוויל גדולות (איור מס' 6), אגן אבן גדול מסותת, כותרת של עמוד ועוד. דוח החפירות התפרסם ב-2013 בגיליון 125 של רשות העתיקות⁵. אפשר להתרשם שמדובר במבנה גדול ושרידי בניה מרשימים. 4 המסדים מעידים על מכלול בניה מרשים

⁵ רשות העתיקות, חדשות ארכיאולוגיות, גיליון 125, פתח תקוה, ח' מלבס.

שנשא קשתות או קמרונות שכנראה נשאו מוביל מים. כותרת העמוד מעידה על בניה

מונומנטלית (איור מס' 7) וכמו כן מערכת ניקוז (איור מס' 8).

למרבה הצער החליט מי שהחליט שהממצאים אינם מצדיקים את הרחבת החפירות. לעניות דעתי אפשר היה להשאיר את הממצאים שנחשפו על פני השטח ולשלבם בפארק השכונתי. גם זה לא נעשה.

סיכום

האמת היא שבנתיים לא קיבלנו תשובה מאין שמה ההיסטורי של פתח תקוה - מלבס. נראה שמקור השם קודם לאותו כפר ערבי מוכה המלריה. קיבלנו עדויות לעובדה שהיה כאן כפר צלבני כבר במאה ה-12, שנבנתה בו טירה מונומנטלית דבר המעיד על חשיבותה, שבעליה כנראה הביאו את המים ע"י מוביל מים בנוי על גבי קשתות או קמרונות שנשאו על גבי אומנות ושקושטו בכותרות מונומנטליות. אפשר להסיק שמי שהתגורר בטירה היה איש אמיד וכנראה גם חשוב. מי היה כנראה לא נדע.

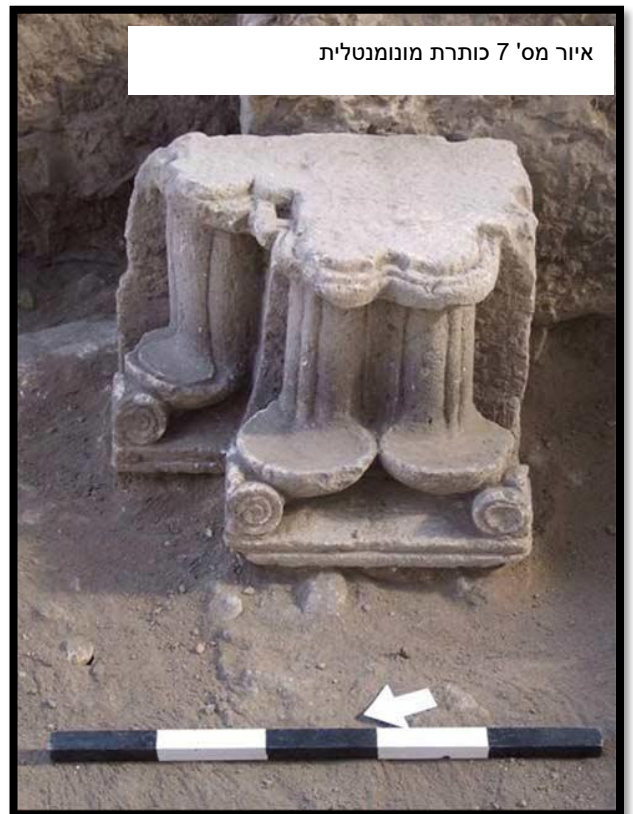
פתח תקוה היא עיר מורשת לראשית ההתיישבות הציונית הארץ ישראל. למרבה הצער אין הדבר מתבטא בנופיה. מעט מידי מבנים היסטוריים שומרו. מעט מידי מוזאונים מציגים את ראשוניותה. אלפי מטיילים "חורשים" את רחובות ראש פינה, זיכרון יעקב וראשון לציון. לפתח תקוה פחות.

מספרים שאוטובוס של מטיילים נכנס בטעות לפתח תקוה. מדריך הטיול הבחין בטעות רק בהגיעו לרחוב רוטשילד ליד השוק. הוא לא היה כאן מעולם. אחד המטיילים מצביע על המונומנט ושואל מה זה? מורה הדרך הנבון שולף "זה קבר החייל האלמוני". מקשה המטייל ושואל "אם כך למה כתוב רוטשילד הנדיב הידוע?" עונה לו המדריך "רוטשילד היה ידוע כנדיב אבל כחייל היה אלמוני". האמת היא שלפרנסי פתח תקוה היו כנראה עדיפויות אחרות. ב-18 בפברואר 2007, עלו דחפורי העירייה על האתר והרסו אותו עד ליסוד, לצורך הקמת פארק במקום⁶.

מה שכן עשינו כאן זה להוכיח שמלבס היא לא רק קבוצת כדורגל עירונית.

לסיכום מספר תצלומים מהחפירות באם המושבות:

⁶ ויקיפדיה, חוות מלאבס, <https://he.wikipedia.org>

תיירות אופניים – כן יש דבר כזה

לפני מס' חודשים פרסם העיתונאי משה גלעד, מאמר נרחב במדור התיירות של עיתון "הארץ" בו הוא בוחן את פוטנציאל תיירות האופניים בישראל. כותרת המאמר "הפוטנציאל, 100,000 תיירי אופניים בשנה" מדבר בעד עצמו.
<https://www.haaretz.co.il/travel/premium-MAGAZINE-1.5912609>

באותו מאמר, טענתי כי בשלב זה: "אין תיירות אופניים בישראל". נדמה כי המספרים מדברים בעד עצמם וכפי שנטען במאמר, לישראל מגיעים מידי שנה בקושי כמה מאות תיירי אופניים. אם כן הפוטנציאל קיים אך לא ממומש.

בחודש דצמ' 2018 נקיים כנס שיעסוק ב"תיירות אופניים בישראל 2018" (מצורפת תכנית הכנס). במהלך הכנס נשמע דוברים העוסקים בתחום תיירות האופניים מהיבטים שונים. עיקר הכנס יעסוק במימוש הפוטנציאל, קרי, איך מתקדמים לעבר היעד של 100,000 תיירי אופניים בשנה.

לישראל כל התנאים להפוך למעצמת תיירות אופניים. להלן עיקר הסגמנטים שמבאים אותי למסקנה זו:

- א. כאשר באירופה ובארצות הברית קר ומושלג כאן זו התקופה האידאלית לרכיבה, הכל ירוק, פורח, הנחלים זורמים והמדבר מתקשט במרבדי פרחים לקבל את פניהם של הרוכבים.
- ב. מערכת דרכים נוחה מקשרת בין מרבית האתרים ההיסטוריים החשובים לשלוש הדתות ממטולה ועד אילת.
- ג. מדבר נגיש, קרוב ונוח יחסית לרכיבות.
- ד. כל שאר האטרקציות הקיימות לתיירות קיימת כמו ים המלח, ים סוף, ירושלים, תל אביב, הכנרת מאפשרים לחוות אותם מעל גבי האוכף.

מאידך יש לנו חסמים לא מעטים המאפיינים את ישראל בהשוואה ליעדים דומים ברחבי העולם בכלל ובאירופה בפרט כמו בטחון, מחירים וחוסר יציבות. אולם, לאור הגידול המשמעותי במס' התיירים המגיעים לישראל מידי חודש בחודשו, אין ספק שניתן להגדיל באופן משמעותי ביותר את מס' תיירי האופניים שיגיעו לישראל מחו"ל.

מפת התיירות העולמית משתנה כל העת ועוד ועוד נישות חדשות נכנסות לתמונה כמו תיירות נושאת המשלבת תחומים חדשים שבעבר לא הייתה אטרקטיבית כגון: מרפא, גסטרונומיה, צפרות, ירידים, כנסים ועוד..

אין ספק ש"תיירות האופניים" יכולה להשתלב עם כל אחת מהנישות הללו ונוספות. בחודשים הקרובים בדעתי יחד עם שותפים נאמנים מהתחום לפרסם סדרת מאמרים שבהם נציג את פוטנציאל תיירות האופניים בישראל, גם תיירות נכנסת וגם תיירות מקומית מתוך כוונה לחשוף את מורי הדרך לתחום מחד ולנסות להסתייע בהם בקידום התחום מאידך. אנו רואים בכם, מורי הדרך, שותפים נאמנים בקידום והכוונת תיירים להתנסות בסוג זה של טיולים. נשמח לכל הערה, תגובה ועצה שעולה על דעתכם.

איל אופק GO BIKE ISRAEL

הזמנה לכנס "תיירות אופניים בישראל 2018"

הנכם מוזמנים לכנס "תיירות אופניים בישראל 2018"
 הכנס יתקיים במתחם הכנסים של "זוהר בדשא" בקיבוץ דליה
 ביום ה' 20.12.2018

רכיבת אופניים מודרכת במרחב הביוספרי מגידו (נדרשת הרשמה מראש)	08:30 - 07:00
הרשמה וכיבוד קל	09:00 - 08:30
ראש המועצה האזורית מגידו ברכות	09:20 - 09:00
איל אופק, GO BIKE ISRAEL פתיחה והגדרת מטרות הכנס	09:30 - 09:20
הלל זוסמן, מנהל שביל ישראל באופניים ברט"ג "איך הופכים את שביל ישראל באופניים לאטרקציה תיירותית"	10:00 - 09:30
גידי בשן, קק"ל "משבילי אופניים לדרכי אופניים בהיבט תיירותי", חמש השנים הקרובות בתוכניות הפיתוח של קק"ל.	10:30 - 10:00
הגר ראובני, מתאמת פעילות הפארק הביוספרי "היבטים תיירותיים בפיתוח דרכי אופניים בפארק הביוספרי מגידו"	11:00 - 10:30
מנחם שרייבר, מלון "אייבקס" מצפה רמון "האם ניתן להקים מלון אופניים בישראל" - תוכנות מניסיון להקים מלון אופניים במדבר.	11:30 - 11:00
הפסקה וכיבוד קל	11:45 - 11:30
רן בנימני, Desert Bike Air "תיירות אופניים מדברית בישראל על בסיס שביל ישראל"	12:15 - 11:45
שי יגל, עיתונאי ומתכנן שבילי הליכה "איך מביאים תיירי אופניים מחו"ל לישראל"	12:45 - 12:15
ד"ר עמירם אורן, "עמירם במשעולי ישראל" "עזרים הכרחיים לפיתוח תיירות אופניים בישראל"	13:15 - 12:45
דיון וסיכום	13:30 - 13:15

אחרי כל דובר יינתנו 5 דקות להתייחסות הקהל ושאלות
 אנא אשרו השתתפותכם שאינה כרוכה בתשלום למייל הבא: eofek1956@gmail.com
 (יתכנו שינויים מינוריים בתכנית הכנס)

"הבית של הדרה" - אירוח ביתי יחד עם אוכל ביתי מעשי ידיה של הדרה.

ביקרתי עם קבוצה בביתה של הדרה. ולא יכולתי שלא לבקש מהדרה לכתוב לנו למגזין, על מפעל חייה.

אני כבר ממליץ לכל אחד מאיתנו המלצה חמה לבקר בבית של הדרה בירוחם. בית חם ומפתיע. י.ע.

אירוח ביתי ובישולים מכל הלב, אוכל פשוט וטעים. אירוח קבוצות ויחידים, בבית של הדרה לארוחת מטעמים ביתית.

הדרה מחזיקה בשני מטבחים נפרדים בשרי וחלבי ומקבלת תעודת כשרות (עם אפשרות למהדרין) מרב העיר ירוחם. אפשר לשבת בבית החמים והנעים שלה ליהנות מהאוכל המיוחד ולשמוע את סיפורה האישי. אפשר גם להזמין ממנה קייטרינג לאירועים.

תפריט ארוחה לדוגמא: קוסקוס ביתי, תבשיל עוף, קציצות בקר ברוטב, אורז 8 סוגי סלטים. גם צמחוניים יקבלו מענה של תבשיל פלפל ממולא או שקשוקה ולסיום מתוק: קפה מהביל או תה צמחים עם העוגות המפורסמות של הדרה להזמנות -0504310393

"אני מאמינה שצריך להגשים חלומות. במיוחד כשמדובר בנו, הנשים. לא לוותר על החלום, גם אם יש קשיים, צריך לדעת להתמודד איתם. להתמיד כל הזמן בדברים חדשים ולהאמין בעצמך. זה הדבר הכי חשוב בכל עסק. להאמין בעצמך ובאהבה שלך לדברים".

הדרה היא אם ל-4 ילדים וסבתא ל-5 נכדים, קונדיטורית ושוקולייטרית בהכשרתה. היא נולדה בירוחם, אבל החיים גילגלו אותה עד נהריה, "התחתנתי ונולדו לי 4 ילדים נפלאים, כשהתגרשתי כולם עברו איתי לכפר ורבורג ליד קריית מלאכי, שם ניהלתי בית נוער וילידים בסיכון, מטעם עמותת שובע. בהמשך קודמתי ועברתי עם הילדים לרחובות, שם ניהלתי מערך של בתים למחוסרי בית. בשביל הנפש החלטתי ללכת ללמוד קונדיטוריה, כמו שתמיד רציתי". את ההתמחות עשתה אצל השף ניר צוק, בקונדיטוריה, וכשסיימה ללמוד זכתה להצעה מכובדת: לפתוח איתו מפעל לעוגות ולעוגיות בעכו. "עברתי לגור בנהריה, כל זה כשאני סוחרת אחרי 4 ילדים. כשהבת הקטנה שלי התגייה, החלטתי לחזור למחוזות ילדותי-ירוחם." ירוחם צומחת ומתפתחת בשנים האחרונות ואני ממש מזמינה אתכם לבלות בסדנאות המיוחדות, (קרמיקה, סדנת בירה, סדנת גלידה, תצפית כוכבים, ומה לא?) ליהנות מהטיוולים באזור וממקומות הלינה המגוונים. בואו לחופשה דרומית. לאוכל המפנק אני כבר אדאג!"

הדרה בן דוד. צילום: אלבום משפחתי

שירת הכוכבים ובירה גלנץ

לא רק אירוח והסעדה אצל הדרה יש בירוחם. בעיירת הפיתוח שהפכה בשנים האחרונות לעיר תיירותית ומזמינה, תוכלו למצוא לא מעט סדנאות ופעילויות תוכן מגוונות של תושבי ירוחם. אחד מהם הוא משה גלנץ, תושב המקום שהקים לפני כ-3 שנים מיזם העוסק בתחום האסטרונומיה "שירת הכוכבים" והוא

מנצל את השמיים החשוכים שיש במכתש ירוחם לטובת פעילויות וסדנאות, עם טלסקופים משוכללים וגדולים לצד הסברים מרתקים על השמיים זרועי הכוכבים. אם תרצו, סיור שמימי בן מיליארדי קילומטרים, אך עם העיניים. הפעילות מתקיימת על מחצלות וניתן גם לשבת סביב מדורה תחת כיפת השמיים עם תה חם, עוגיות ואפילו בירה מקומית. חוויה קסומה שיכולה להיות רק במדבר.

בנוסף הקים גלנץ מבשלת בירה בוטיק ירוחמית העונה לשם "גלנץ", בה הוא מקיים סדנאות בישול וטעימות בירה מקומית שזכתה בלא מעט פרסים בתחרויות ארציות. הבירה בטעמים וסוגים שונים

נמכרת גם ברחבי ירוחם והביקורות מהללות, לא רק בגלל טעמה, אלא בשל העובדה שעל כל תווית

בירה תוכלו
למצוא סיפור או
הסבר על אתר
מהסביבה.
בירה מקומית
כבר אמרנו?
בסדנאות
משתף גלניץ גם
את הסיפור
היזמי והמקומי.
חוויה מומלצת.

בנוסף הקים
צימר מפנק

"לונה בנגב" יחד עם זוגתו יעל תחת ביתם, צימר גדול ומאובזר שיכול להכיל גם משפחה גדולה אבל גם זוגות ויחידים. וכמובן שכל אורח זוכה לצמד בירות קרות על חשבון הבית.

לפרטים נוספים אודות הסדנאות ניתן לפנות בטלפון: 052-727-6100, 052-670-5523 או דרך עמודי הפייסבוק: שירת הכוכבים. בירה גלניץ. צימר לונה בנגב.

מעבר לסדנאות ולפעילויות אלו תוכלו למצוא עוד רבים וטובים....

סיור

במוזיאון אסירי המחתרות

ירושלים

כתיבה: יורם תמיר וצוות המוזיאון
עריכה: יורם תמיר

רקע לתקופה

בנובמבר 1917, במלחמת העולם הראשונה (1914-1918), מספר שבועות לפני שהבריטים השלימו את כיבוש הארץ מידי העות'מאנים, הם פירסמו את **"הצהרת בלפור"** שלפיה יוקם "בית לאומי לעם היהודי בארץ-ישראל". למרות ניסוחה המעורפל, נטעה ההצהרה תקוות רבות בקרב יהדות העולם והיישוב היהודי בארץ-ישראל.

הכיבוש הבריטי, הביא לסיומן של 400 שנות שלטון עות'מאני שהפך במשך השנים למושחת ונחשל והתנגד לפעילות הציונית בארץ. הבריטים כוננו בארץ שלטון צבאי שבתחילת שנות ה-20 הוכר על ידי חבר הלאומים כ"מנדט" (ייפוי כוח).

תקופת המנדט מאופיינת בהתפתחות רבה של הארץ והיישוב היהודי בכל תחומי החיים. העלייה, רכישת קרקעות, בניית יישובים, התעוררות תרבותית והקמת **כוח המגן**, היוו את היסודות להקמתה של מדינת ישראל. ראוי לציין, כי המאמצים הבריטיים לפיתוח הארץ לא נעשו מתוך רצון לסייע להקמת הבית הלאומי, אלא בעיקר כדי לקדם את האינטרסים האימפריאליים שלהם.

הערבים שחששו מפני ניסיונות השתלטות יהודית על הארץ, ראו ב**"הצהרת בלפור"** אישוש לחששותיהם ונאבקו לביטולה. מאבקם נשא אופי אלים שהתבטא במאורעות כנגד היישוב היהודי. גל המאורעות הראשון פרץ בשנת 1920, ובמהלכו תקפו הערבים את יהודי ירושלים והגליל. במאורעות 1921 תקפו הערבים את יהודי יפו וירושלים, ויישובים בדרום השרון ובשפלה. בתרפי"ט (1929) הותקפו יישובים ושכונות יהודיות בכל הארץ. שיאם של מאורעות אלה היה הטבח ביהודי חברון וצפת. בשנים 1936-1939 פרץ "המרד הערבי" שכוון נגד השלטון הבריטי והיהודים ובמהלכו נהרגו מאות יהודים ונפצעו אלפים.

הבריטים מינו ועדות חקירה לבדיקת המאורעות, ואת מסקנותיהן פרסמו ב**"ספרים לבנים"** שהיוו הצהרת מדיניות של ממשלת בריטניה ביחס לארץ ישראל. כל "ספר לבן" ביטא כניעה בריטית הולכת וגוברת ללחץ הערבי שבאה לידי ביטוי בהגבלת העלייה וההתיישבות היהודית, גורמים מרכזיים בדרך להקמת המדינה. הגבלות אלה היוו נסיגה מרעיון הבית הלאומי שהובטח בהצהרת בלפור.

התנגדותם האלימה של הערבים למפעל הציוני הביאה בשנת 1920 להקמת ארגון ה"הגנה" - הגוף הגדול והמרכזי בכוח המגן העברי בתקופת טרום המדינה שמטרתו הייתה לקיים התגוננות עצמית בשכונות וביישובים העבריים כנגד הערבים. ההקפדה על התגוננות ("מדיניות ההבלגה") וחוסר הרצון לפגוע בבריטים, בין היתר בשל הסיוע שהארגון קיבל מהם מדי פעם, הביאו לכך שלאחר מאורעות תרפי"ט, פרשה קבוצה מבין חברי ה"הגנה" שדרשה תגובה תקיפה יותר כנגד הערבים והבריטים. מתוך קבוצה זו צמחה במהלך שנות השלושים של המאה העשרים מחתרת האצ"ל - הארגון הצבאי הלאומי.

בתקופת "המרד הערבי" נוצר שיתוף פעולה בין הנהגת היישוב ושלטונות המנדט הבריטים ובמסגרתו קמו יחידות יהודיות ובהן הנוטרים, משטרת היישובים העבריים, ופלוגות הלילה המיוחדות -

(S.N.S). ב-1941 הוקם כחלק מה"הגנה", הפלמ"ח (פלוגות מחץ). בסמוך לפרוץ מלחמת העולם השנייה פרסמו הבריטים ב-1939 את ה"ספר הלבן של מקדונלד". במסגרת מדיניות "ספר" זה שהיה חמור מקודמיו, נעלו הבריטים את שערי הארץ בפני מאות אלפי פליטי השואה, באופן כמעט מוחלט והגבילו מכירת קרקעות ליהודים. ארגון ה"הגנה", אליו הצטרף גם האצ"ל, סבר, כי יש לסייע לבריטים הנלחמים בנאצים, אך בו זמנית להמשיך בפעולת העלייה וההתיישבות. קבוצת מיעוט מחברי האצ"ל, לא קיבלה תפיסה זו, פרשה מן הארגון והקימה ב-1940 את מחתרת לח"י - לוחמי חירות ישראל, שחרטה על דגלה פגיעה מכוונת בבריטים גם במהלך המלחמה.

מלחמת העולם השנייה הציבה דילמה קשה בפני היישוב היהודי והחריפה את המתח וחילוקי הדעות שבין המחותרות, ביחס לפגיעה בבריטים. דוד בן-גוריון יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית, הגוף המרכזי בניהול היישוב היהודי בארץ, הכריע כי יש להלחם נגד "הספר הלבן" כאילו אין מלחמה בעולם, ויש להלחם נגד גרמניה כאילו לא קיים "הספר הלבן". כשלושים אלף מתנדבים מן היישוב, כולל חברי ה"הגנה" והאצ"ל, התגייסו לצבא הבריטי להילחם בשורותיו נגד האויב הנאצי. לח"י לא קיבל מדיניות זו ופגע בבריטים בשל נעילת שערי הארץ בפני יהדות אירופה המנסה לברוח מאימת הנאצים.

לקראת סוף המלחמה, כאשר בריטניה המשיכה ודבקה במדיניות הספר הלבן של מקדונלד כולל מניעת עלייה של פליטי השואה, פתח האצ"ל בראשות מפקדו החדש מנחם בגין ב"מרד" – פגיעה במוסדות שלטון בריטים. המתח בין המחותרות גבר והגיע אף עד רדיפה והסגרת חברי האצ"ל על-ידי ה"הגנה" לבריטים. תקופה זו נודעה בכינוי ה"סזון".

עם תום מלחמת העולם השנייה, כאשר אניות המעפילים נלכדו מול חופי הארץ ונוסעיהן נעצרו במחנה ההסגר בעתלית ולאחר מכן במחנות מעצר בקפריסין, וכשהיה ברור, כי פני הבריטים אינם להקמת מדינה עברית, הוקמה "תנועת המרי העברי" שהיוותה מסגרת גג לשלוש המחותרות. היא פעלה בתיאום במשך כשנה (1945-1946), במטרה לשבש את סדרי הממשל ולקצר את המשך השלטון. לשם כך נעשו פעולות חבלה בנקודות אסטרטגיות כגון מסילות ברזל ("ליל הרכבות", נובמבר 1945) וגשרים ("ליל הגשרים" יוני 1946). פיצוץ מלון "המלך דוד" בירושלים (יולי 1946) הצית שוב את חילוקי הדעות בין המחותרות והביא לפירוק שיתוף הפעולה. שלוש המחותרות המשיכו לפעול כנגד הבריטים באופן נפרד עד להקמת צה"ל.

הבריטים נקטו ביד קשה בתגובה לפעולות נגדם. הם הטילו עוצר, ביצעו מעצרים ומאסרים, ערכו חיפושי נשק, גירשו מעפילים באופן אכזרי, התעללו בחשודים ואף העלו לגרדום לוחמי מחתרת.

כתוצאה מהתערעות השלטון, העלו הבריטים את שאלת המשך המנדט בפני האו"ם, שהחליט לבסוף ב-29 בנובמבר 1947 על חלוקת ארץ-ישראל לשתי מדינות – מדינה יהודית ומדינה ערבית. היה זה האות לפרוץ מלחמת העצמאות (1947 – 1949). ב-14 במאי 1948 הוכרז על הקמת מדינת ישראל ולמחרת ב-15 במאי 1948, עזב אחרון הנציבים הבריטים את הארץ – המנדט הסתיים!

מערכת אכיפת החוק הבריטית - בתי הכלא המנדטוריים

מערכת המשפט ואכיפת החוק המנדטורית כללה בין היתר בתי דין אזרחיים וצבאיים, משטרה (Palestine Police) ושירות בתי סוהר (Palestine Prison). ברחבי הארץ הוקמו [בתי כלא ומחנות מעצר](#), ובהם בית הכלא המרכזי בירושלים, בית הכלא בעכו מחנות מעצר בעתלית ובלטרון ובית כלא ומעצר לנשים בבית-לחם. בדרגות הבכירות בשירות בתי הסוהר המנדטורי שירתו בריטים ואילו בדרגות הביניים והזוטרות שירתו בעיקר ערבים וגם יהודים.

בבתי הכלא נכלאו אסירים פליליים בני שלוש הדתות שהיוו את רוב יושבי הכלא. בנוסף להם נכלאו במתקני הכליאה ובבית הכלא המרכזי עולים בלתי לגאליים ואסירים פוליטיים לדוגמה, חברי המפלגה הקומוניסטית. גם אסירי המחותרות "הגנה", אצ"ל ולח"י הוגדרו אסירים פוליטיים. בתחילת התקופה הם נשפטו בפני בתי דין אזרחיים והחל משנת 1937 במהלך המרד הערבי נשפטו חברי המחותרות בעברות חמורות מול בתי דין צבאיים. העבירות שבגינן נשפטו אסירי המחותרות, כללו בין היתר תליית כרוזים, אימון ואחזקת נשק ופגיעה פיזית בבריטיים. עונשי המאסר נקבעו בהתאם לחומרת העבירה ונעו בין חודשים ספורים ועד למאסר עולם וגזר דין מוות. בקרב האסירים הפליליים היהודים היו מיעוט, אך בין האסירים הפוליטיים הם היו הרוב.

בראשית תקופת המנדט היו בבית הכלא המרכזי בירושלים כ-250 אסירים ולקראת סוף התקופה כ-500 אסירים. בראשית התקופה שוכנו האסירים בתאים, ללא הפרדה דתית. החל מאמצע שנות השלושים של המאה העשרים עלה מספרם של אנשי המחותרות האסורים. דרישתם להפרדה נענתה על ידי הבריטים והם שוכנו בתאים נפרדים. על אף המתח הלאומי ששרר מחוץ לכותלי הכלא, היחסים בין האסירים היהודים לערבים היו תקינים בדרך כלל. בינואר 1947 חדר המתח החיצוני פנימה ופרצה קטטה חמורה שהתפתחה לכל רחבי הכלא וכונתה ה"טושה הגדולה". בעקבות אירוע זה חולק הכלא לשני אגפים נפרדים, האזור הדרומי של הכלא הפך לאגף ערבי והאזור הצפוני לאגף יהודי.

רקע להתפתחות כוח המגן

כוח המגן בתקופת שלהי השלטון העות'מאני (מאה 19 עד 1917)

פעילות כוח המגן לפני
מלחמת העולם הראשונה

✓ ה"גברדיה" – שמירה מקומית כנגד שוד וגניבות. פעילות מאוד מצומצמת ומקורות מועטים.

שמירה מקומית
של בני הישוב
הישו

השומר
הוא
המשכו
של
ארגון
בר
גיורא

✓ **בר גיורא** – (1907-1909) - ארגון שמירה חשאי שמטרתו הייתה כיבוש השמירה והעבודה במושבות היהודיות בגליל מידי הערבים והצירקסים. המרכז בחוות סגירה (אילניה). בין מנהיגיו יצחק בן צבי, ישראל שוחט (מפקדו), ישראל גלעדי, אלכסנדר זייד.

הוקמו והתבססו
בעיקר על ידי
בני העלייה
השנייה חברי
מפלגות
הפועלים

✓ **השומר** – (1909-1920) נוסד בכפר תבור, על בסיס ארגון בר גיורא. פעל בקנה מידה ארצי והיה היררכי וממודר. סיסמתו: "בדם ואש יהודה נפלה, בדם ואש יהודה תקום". מנהיגיו הם מנהיגי ארגון בר גיורא.

פעילות כוח המגן במהלך
מלחמת העולם הראשונה
וכתוצאה ממנה

✓ **ניל"י** – נצח ישראל לא ישקר (1915-1917) ריגול במהלך מלחמת העולם הראשונה, לטובת הבריטים כנגד העות'מאנים. הוחרמו על ידי רוב הישוב בשל חשש מנקמה עות'מאנית על פועלים. בין מנהיגיו אהרון ושרה אהרונוסון, אבשלום פינברג.

הארגון הוקם
על ידי בני
העלייה
הראשונה

✓ **הגדודים העבריים**⁷ – (1914-1921) הוקמו ביוזמה של מנהיגים מהישוב ובהם זאב ז'בוטינסקי, יוסף טרומפלדור, יצחק בן צבי ודוד בן-גוריון. נועדו להוות חלק מהמאמץ המלחמתי הבריטי במלחמת העולם הראשונה כנגד העות'מאנים. הבריטים שיתפו פעולה באופן מסויג והססני. נטלו חלק מועט יחסית בקרבות בגליפולי בארץ ובעבר

הוקמו על ידי
בני העלייה
השנייה.
בגדודים
השתתפו יהודים
מהארץ והגולה

⁷ עיקר פעולתם התקיימה במהלך מלחמת העולם הראשונה. פורקו באופן סופי ב-1921.

הירדן. בחזונו של ג'בוטינסקי (שלא התממש בשל פירוקם) היו אמורים להוות גרעין לצבא עברי.

הגדודים - גדוד נהגי הפרדות, הגדודה-38 של קלעי המלך (הלונדוני), הגדוד ה-39 (האמריקאי), הגדוד ה-40 (הארצישראלי). מ-1920 הגדוד הארצישראלי התארגן מחדש וכונה "הראשון ליהודה".

✓ **לוחמים יהודים בצבאות זרים** - במלחמת העולם הראשונה יהודים רבים שרתו ולחמו בכל הצבאות המעורבים. בין הלוחמים המפורסמים יוסף טרומפלדור, משה שרת (לימים ראש הממשלה השני).

כוח צבאי
מקצועי

תמו 400 שנות שלטון עות'מאני בארץ ישראל

כוח המגן בתקופת השלטון הבריטי (1917-1948)⁸

רקע להקמת כוח המגן

✓ 1917-1918 - כיבוש בריטי של הארץ בשלהי מלחמת העולם הראשונה.

✓ 2 בנובמבר 1917, לקראת סוף המלחמה, ניתנה "הצהרת בלפור" - "ממשלת הוד מלכותה רואה בעין יפה הקמת בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל".

✓ בעקבות ההצהרה – ההתנגדות הערבית גוברת. הם חוששים שהעלייה היהודית, רכישת הקרקעות, ההתישבות וההתפתחות הכלכלית של הישוב, תפגע בהם. ההתנגדות באה לידי ביטוי אלים כנגד היהודים ב"מאורעות" והיא מתבטאת גם בניסיון לקעקוע השלטון הבריטי שבא לשיאו ב"מרד הערבי".

הצהרת בלפור
מעוררת ביישוב
היהודי תקווה
להקמת בית
לאומי ומנגד
גורמת לתסיסה
בישוב הערבי

⁸ שתי הפנים של השלטון הבריטי - קידמה ופיתוח, מול שלטון זר, מוצגות בתערוכה "תקוות ואכזבות" באמצעות הדגל המתחלף.

כיבוש בריטי של הארץ

הצהרת בלפור

ההתקפה על
תל-חי ומות
טרומפלדור

✓ תר"פ (1920) - פגיעה ביהודים בגליל ובירושלים.

התנגדות ערבית - "מאורעות"
תפיון פגיעה בשלפוח הבריטי

רצח הסופר
חיים ברנר
(קיבוץ גבעת
ברנר נקרא על
שמו)

✓ תרפ"א (1921) - פגיעה ביהודי תל-אביב יפו.

הטבח בחברון

✓ תרפ"ט (1929) - טבח בחברון ובירושלים.

✓ המרד הערבי (1936-1939) - מרד אזרחי וצבאי אלים הכולל שביתות, הפגנות, הרג
והרס. מכוון כנגד היהודים והבריטים ומתרחש בכל רחבי הארץ.

התגובה הבריטית למאורעות

✓ בעקבות כל מאורע, הבריטים מקימים ועדות חקירה, כדוגמת
ועדת שאו (1929-1930) וועדת פיל (1936-1937). הועדות מפרסמות את
מסקנותיהן ב"ספרים לבנים" המהווים הצהרת מדיניות של ממשלת המנדט וקובץ
חוקים ההולכים ומגבילים את העלייה וההתיישבות היהודית.

ועדות חקירה
וספרים לבנים

המדיניות הבריטית היא "פדו-
בריטית". היא איננה לטובת
הערבים, או היהודים.

✓ הבריטים מדכאים את המרד הערבי
במסגרת זו הם מסייעים ליהודים בהק

שיתוף פעולה
ביטחוני
בריטי - יהודי

שיטור כדוגמת "משטרת היישובים העבריים" (הנוטרים).

העפלה
והתיישבות - שני
מרכיבים
מהותיים במאבק
להקמת המדינה

התגובה המהדית למאורעות

✓ אכזבה בישוב מהמדיניות הבריטית והבנה שהישוב חייב להגן על עצמו
✓ החתירה להפיכת הישוב למדינה מתבטאת בכל תחומי החיים ובהם התיישבות,
ביטחון, כלכלה ותרבות. המאבק בבריטים ובערבים שהביא להקמת המדינה, מתמקד
בארבעה תחומים השלובים זה בזה - התיישבות, העפלה, כוח המגן ומאבק מדיני.

ישובי חומה
ומגדל - הרחבת
גבולות
ההתיישבות
היהודית
כתגובה
למאורעות
1936-1930

צורת המגד

✓ **ה"הגנה" (1920)**. ארגון כלל ארצי מחתרתי למחצה בעל סממנים צבאיים שהולכים ומתעצמים במהלך התקופה. היווה את התשתית להקמת צה"ל עם הקמת המדינה. מנהיגים חשובים אליהו גולומב, יעקב דורי, יצחק שדה.

✓ **ה"הגנה" ביססה את כוחה גם תוך שיתוף פעולה עם הבריטים לדוגמא הנוטריים - משטרת היישובים העבריים שהוקמה בשנת 1936 ופעלה למעשה תחת ההגנה, או פלוגות הלילה של אורד וינגייט שהוקמו ב-1938.**

✓ **האצ"ל - בעקבות מאורעות תרפ"ט, הדרישה לפעילות אקטיבית כנגד הערבים והבריטים הלכה והתעצמה. קבוצת חברי הגנה פרשה מהארגון בשנת 1931 והקימה את "ארגון הגנה ב" שהפך לאצ"ל בשנת 1937. מנהיגים חשובים - דוד רזיאל, יעקב מרידור, מנחם בגין (לימים ראש הממשלה).**

חברי האצ"ל ומאחר יותר גם לח"י כונו "הפורשים".

מלחמת העולם השנייה

✓ **"רוחות מלחמה" - הבריטים מעוניינים באהדת הערבים שלהם כוח פוליטי ונפט. פרסום הספר הלבן של מקדונלד ב-1939 גורם להחרפת ההגבלות על הישוב והמלצה להקמת מדינה ערבית.**

הספר הלבן של מקדונלד מתפרסם ערב מלחמת העולם השנייה

הצדקה

✓ במהלך מלחמת העולם השנייה מחלחלות לארץ עדויות שמבהירות את השואה. הבריטים סוגרים את שערי הארץ בפני הפליטים היהודים, המנסים נואשות להימלט מאירופה.

✓ **סוגיית המאבק/שיתוף הפעולה עם הבריטים מוכרעת עלי ידי דוד בן גוריון המתווה מדיניות שאליה מצטרף גם האצ"ל - "יש להילחם ב"ספר הלבן" (בבריטים) כאילו אין מלחמה בעולם ויש להילחם בהיטלר כאילו אין "ספר לבן".**

✓ **לח"י - לוחמי חירות ישראל (1940) על רקע חילוקי הדעות בתוך האצ"ל ביחס למאבק כנגד הבריטים עם פרוץ מלחמת העולם השנייה פורשת ממנו קבוצה ומקימה את הלח"י. פוגעים באישים ומטרות בריטיות בכל מהלך המלחמה. מנהיגים חשובים - יאיר שטרן, יצחק שמיר (לימים ראש הממשלה השביעי). האצ"ל מגיב כנגד פורשי לח"י גם בהסגרתם לידי הבריטים פעולה שמכונה "הסזון הקטן".**

פרישת לח"י מהאצ"ל

✓ **פלמ"ח (פלוגות מחץ) (1941 - 1948) הכוח הצבאי הסדיר של "ההגנה". הוקם בשיתוף פעולה בריטי כדי לסייע במאמץ המלחמתי כנגד האיום נאצי על ארץ ישראל. הבריטים חדלו לסייע לפלמ"ח לאחר הנצחון על פילדמרשל ארווין רומל בקרב אל עלמין (נובמבר 1942) והסרת האיום לכיבוש הארץ. מנהיגים חשובים, יצחק שדה, יגאל אלון.**

פלמ"ח

לוחמים יהודים בצבאות בנות הברית

✓ **לוחמים יהודים בצבאות בנות הברית** - יהודים רבים שרתו ולחמו בצבאות בנות הברית. לאחר המלחמה היוו תגבור מקצועי משמעותי לכוחות המגן.

✓ **מתנדבי היישוב** - בני ובנות היישוב שהתנדבו לשרת ביחידות שונות בצבא הבריטי ובהן - חיל החפרים, יחידת חיל רגלים ("באפס") ויחידת העזר לנשים (ATS).

מתנדבי היישוב

✓ **הבריגדה היהודית** - (חטיבה יהודית לוחמת, חי"ל) (1944-1946). חטיבה יהודית בצבא הבריטי שהורכבה בעיקר מקרב ממתנדבי היישוב בארץ ישראל. פעלה באירופה בשלהי הקרבות ובסיוע לפליטים יהודיים.

הבריגדה היהודית

מהחיים הפנימיים ביישוב

✓ בין המחתרות ישנם מתחים אידיאולוגיים שבאים לידי ביטוי בסוגיות מכריעות ובמרכזן שאלת ה"מרות" - איזה ארגון או גוף מיצג את רצון העם? מי רשאי להכריע בסוגיות יסודיות? כיצד ינוהל המאבק נגד הבריטים והערבים?

פרשת רצח ארלוזורוב (1933) מהווה נקודת שפל במאבקים הפנימיים ביישוב.

✓ הכרזת ה"מרד" (1944) של מפקד האצ"ל מנחם בגין ללא תיאום או הסכמה של ה"הגנה". האצ"ל מצטרף למאבק הלח"י כנגד הבריטים.

האצ"ל ולח"י מכונים הפורשים

הסדר

✓ רצח הלורד מוין בקהיר (1944) על ידי לח"י מהווה גורם חשוב בהפעלת ה"סזון".

✓ **הסזון** - סירוב האצ"ל להפסיק ללחום בבריטים מוביל לפעולות אלימות כנגדם על ידי ה"הגנה" ובהם הלשנה והסגרת חברי אצ"ל לבריטים. מנחם בגין קורא לחברי האצ"ל לא להגיב באלימות.

היישוב על סף מלחמת אחים

תנועת המרי העברי

✓ **"תנועת המרי העברי"** (אוקטובר 1945 יולי 1946) פעילות משותפת של שלושת המחתרות לשיבוש פעולת הממשל הבריטי על ידי פגיעה במתקני שלטון אזרחיים וצבאיים בריטיים. בין הפעולות החשובות - ליל הרכבות (נובמבר 1945) ליל הגשרים (16-17 ביוני 1946). פיצוץ מלון קינג דיויד בירושלים ביולי 1946, על ידי האצ"ל בתיאום עם ההגנה גורם לפירוק התנועה.

29 יוני 1946 "השבת השחורה" תגובת הבריטים ל"ליל הגשרים".

✓ האצ"ל והלח"י ממשיכים במדיניות הפגיעה הפיזית בבריטים. דוד בן גוריון מתווה מדיניות של אי פגיעה בבריטים, מתוך מגמה לפעול לסילוקם מהארץ באמצעים מדיניים ובמקביל להתמקד ביטחוניית במערכה העתידית כנגד הערבים שתתקיים מרגע יציאת הבריטים את הארץ.

לח"י	האצ"ל		ה"הגנה"		יסוד
	1937 - מחצית הארגון שב ל"הגנה" והנותרים ממשיכים כאצ"ל.	1931 - ארגון ב' מתפלג מה"הגנה" ⁹ .	1941 הקמת הפלמ"ח.	1920 כהמשך לארגון ה"שומר".	
מגוון דעות ללא שיוך פוליטי מוגדר.	בחסות התנועה הרויזיוניסטית.	בית"רים ויוצאי ה"הגנה". בהנהגת ועד מפקח.	מ-1920 - תחת חסות הסתדרות העובדים, מ-1932 - תחת מרות המוסדות הלאומיים.		שיוך פוליטי
דחיית החלטת ה"הגנה" והאצ"ל להימנע מפגיעה בבריטים במהלך מלחמת העולם השנייה. רצון לגרש את הבריטים בכל תנאי בשל סגירת שערי הארץ בפני הפליטים היהודים ומניעת הקמת מדינה יהודית.	אכזבה ממדיניות ההבלגה של ה"הגנה" בעקבות מאורעות תרפ"ט (1929).	התקדמות צבאות גרמניה בצפון אפריקה, והחשש מפני כיבוש נאצי של הארץ. רצון ליצירת פלוגות סדירות כחלק מכוחות "הגנה".	כשלו הבריטים בשמירת בטחון היישוב היהודי בעקבות פרוץ מאורעות תר"פ (1920) בתל-חי (מות טרומפלדור) ובירושלים.		מניעים להקמה
600-700	3,000-4,000 ¹¹	7000	46,000		מספר לוחמים ¹⁰
פעולות חבלה במוסדות שלטון וצבא ובתשתיות אסטרטגיות. פגיעה פיזית באישי ממשל וצבא במטרה להמאס על הבריטים את ישיבתם בארץ. החרמת כספים ואמצעי לחימה.	פעולות תגמול ופעולות הרתעה כנגד הערבים. העפלה. השתתפות עם היישוב בגיוס לצבא הבריטי במלחמת העולם השנייה. מרד פעיל נגד הבריטים, הכולל פעולות חבלה כנגד מוסדות צבא ושלטון. ניסיון להימנע מפגיעות בנפש. החרמת כספים ואמצעי לחימה.	אימונים ולחימת גרילה, כולל בים, תוך כדי עבודה והגנה כפלוגות מגויסות ביישובים.	הגנת יישובים. שיתוף פעולה כנוטרים בשיטור הארצי. העפלה. הקמת יישובים. מאבק נגד גזרות ה"ספר הלבן" וסגירת השערים. הגנה מרחבית וארצית על התחבורה והגבולות. בתקופת המרי - פעולות גרילה להפעלת לחץ על השלטון.		דרכי פעולה

⁹ גרעין זה יהפוך בהמשך לאצ"ל.

¹⁰ נכון לשנת 1947.

³ עם שילוב האצ"ל בצה"ל - 7000.

	הערכות כצבא המדינה שבדרך.		במלחמת העצמאות, עד להקמת צה"ל - לחימה בנפרד ובתאום עם ההגנה.	
מנהיגים בולטים	אליהו גולומב, משה סנה, משה דיין, יגאל ידין, יוחנן רטנר, יעקב דורי, דוד שאלתיאל.	יצחק שדה, יגאל אלון, אורי ברנר.	אברהם תהומי.	רוברט ביטקר, משה רוזנברג, דוד רזיאל, יעקב מרידור, מנחם בגין.

✓ הפעילויות בתחומים השונים (ביטחוני ומדיני) לסילוק הבריטים מהארץ לאחר מלחמת העולם השנייה גורמות לבריטים להעביר את "בעיית ארץ ישראל" לאו"ם.

החלטת החלוקה

✓ "**החלטת החלוקה**" (29 נובמבר 1947) האו"ם מקבל החלטה לחלוקת הארץ לשתי מדינות ערבית ועברית ובינאום ירושלים.

שלבי סיום המנדט ופרוץ מלחמת הוויזואל

✓ **מלחמת העצמאות** (1947-1949) החלטת החלוקה מציינת את תחילתה של המלחמה.

מלחמת העצמאות

✓ **מבצע קלשון** – (14 במאי 1948) מבצע פנימי בירושלים שנועד להשתלט על אזורי הביטחון הבריטים. מתבצע תוך כדי קרב כנגד הערבים.

מבצע קלשון בירושלים

הקמת המדינה

✓ **הקמת המדינה** - (14 במאי 1948) דוד בן גוריון מכריז על הקמת המדינה בתל אביב ביום האחרון של המנדט.

סיום המנדט

✓ **תום המנדט** (14-15 במאי 1948) עזיבת הבריטים את הארץ, ירושלים מפונית סמלית ביום האחרון. הפינוי מסתיים בפועל בנמל חיפה.

פלישת צבאות ערב

✓ **פלישת צבאות ערב** (15 במאי 1948) 5 צבאות ערב לבנון, סוריה, ירדן, עירק, מצרים פולשות לארץ ישראל. המלחמה בעיצומה.

סיום מלחמת העצמאות

✓ **תום מלחמת העצמאות** (1949) חתימת הסכמי שביתת הנשק ברודוס עם מדינות ערב - מצרים, לבנון, ירדן וסוריה מציינת את תום המלחמה.

השוואת נתונים עיקריים - ה"הגנה", האצ"ל ולח"י

הבורסה ליהלומים הישראלית - מאת חנן סברנסקי

לא פעם פונים אליי כותבים המעוניינים לספר על התוצרים שלהם. שמנים, ותכשיטים, וייצור ויוזמות של מוצרים.

גישת המגזין היא לאפשר לכל אחד לכתוב ולשתף את ציבור מורי הדרך במכלול האינפורמציה שמורה דרך יכול להשתמש באינפורמציה זו, בין אם להביא את לקוחותיות, או בין אם ידע על המקום ויהיו לו מספיק כלים כדי לדעת על יתרונות וחסרונות.

אין אני מציג את הסוחרים ומרכולתם ואינני הופך את הבמה הזו לבמה פרסומית אלא כל כולה היא במה של יידע ויעידו על כך הכותבים ועל הקשיים שאני מעמיד בפני הכותבים שכתבתם לא תהיה כתבה פרסומית. כמובן שמופיעים בכתבה המון פרטים שבהם מורה דרך יכול להיעזר וליצור קשר עם המקום וליהנות מאירוח יוצא דופן בהתאם למקום. (ע.י)

בישראל קיימת תעשיית יהלומים מפוארת, המשלבת את מיטב המוחות ובעלי המקצוע בתעשייה. היהלומים המיוחדים והנדירים ביותר בעולם מיוצרים בארץ! דבר ההופך את ענף היהלומים לגאוה ישראלית.

ישנו ביטוי מפורסם שאומר ש"כל יהלום שני או שלישי בארה"ב מלוטש בישראל" – ולכן, השוק האמריקאי הוא הקונה העיקרי מהשוק הישראלי עד כדי כך שהיצוא בשנת 2017 לבד עמד על כ- 20.2 מיליארד דולר, אחריו השוק הסיני והאירופאי.

הבורסה ליהלומים הישראלית מורכבת מארבעה בניינים (יהלום, שמשון, מכבי ונועם) בני 22 קומות כל אחד, ובתוכם **אולם המסחר הגדול בעולם ומרכז טכנולוגי מרתק.**

אולם המסחר – הוא לב ליבה של ממלכת היהלומים, אל אולם המסחר מגיעים חברי בורסה מכל העולם על מנת לבצע עסקאות במיליוני דולרים כל עסקה נסגרת ב"לחיצת יד" עם המילים "מזל וברכה". תופעה ייחודית המתרחשת אך ורק בין יהלומנים כאשר הכל נעשה על בסיס אמון בין חברי הבורסה.

המרכז הטכנולוגי – שהוא בעצם סטארט אפ ישראלי כחול לבן – גאוה ישראלית, המשלב את עולם היהלומים ואת הקידמה הטכנולוגית. המרכז הטכנולוגי בו נמצאים המחשבים החדשים והיחידים בעולם שיוצרים לסרוק יהלום ברמת סריקה של MRI. מטרת הסטארט אפ למקסם את גודל היהלום בכל ליטוש. התיירים יכולים לצפות בזמן אמת בעבודתו של הלוטש עם המערכת, ולחוות את הלבטים והדילמות לגבי כל יהלום ויהלום. התופעה מרתקת ומעלה שאלות רבות

הקשורות לעולם היהלומים.

עם הקמת המחלקה, החלו לפקוד את הבורסה אלפי אנשי עסקים ויהלומנים מכל העולם, המבקשים להשתמש במחלקה הטכנולוגית ולקבל מידע אודות היהלומים.

בשל זאת, הבורסה מאפשרת ביקורים וסיורים באולמות המסחר ובמחלקה הטכנולוגית החדשה גם לתיירים, נכון להיום הסיורים הינם רק בליווי הצמוד והבלעדי של חבר הבורסה חנן סברנסקי שקיבל על עצמו את האחריות לארח את התיירים ולדאוג להתנהלותו התקין של הסיור (בכל אופן יהלומים רבים "מסתובבים" בחופשיות באולמות המסחר).

חשוב להדגיש כי כניסה לבורסה מתאפשרת אך ורק אם יש קשר עם אחד מחברי הבורסה.

חבר הבורסה חנן סברנסקי הינו דור 3 של יהלומנים והוא עצמו לוטש ומעצב תכשיטים לתיירים בעלי יכולות כספיות גבוהות.

חנן סברנסקי בשיתוף עם הבורסה, מדריך את הסיורים אשר בסופם התיירים מגיעים אל הבוטיק (אחד המשרדים שהפך לבוטיק מרשים), שם התיירים מתכבדים באירוח ובכיבוד הטוב ביותר (באמת), ויכולים לרכוש בסופו של דבר יהלומים או תכשיטים במחירים אטרקטיביים.

בוטיק סברנסקי עובד בעיקר עם מורי הדרך שעובדים עם תיירות נכנסת, ומציע עמלה על כל מכירה שנעשית בבוטיק.

האירוח והסיור הינם ברמה הגבוהה ביותר, ומאפשר להכניס את התיירים אל אחד המקומות השמורים בארץ – דבר שמבטיח חוויה לתייר שהוא לא היה עובר בשום מקום אחר בעולם, האטרקציה מותירה את התיירים פעורי פה לאורך כל הסיור.

הסיור:

- קבלת פנים בלובי או במגרש החניה (ישנה אפשרות לחניה חינם בתיאום מראש).
- הוצאת תגי מבקר ליום אחד לתיירים (התיירים חייבים להגיע עם דרכון אחרת לא יוכלו להיכנס).

- כניסה למחלקה הטכנולוגית והסבר על עבודתו של הלוטש, שילוב של הייטק ויהלומים.

- כניסה לאולם המסחר של יהלומי הגלם, הסבר כיצד מייבאים גלם וכו'..

- כניסה לאולם המסחר של היהלומים המלוטשים, הסבר כיצד נעשית עסקה וכו'..

- עמדת תצפית וחדר בוררות של הבורסה, כיצד ניתן להיות חבר בורסה ומה זה

אומר.

- שיחה עם היהלומן וחבר הבורסה חנן סברנסקי, שמספר את סיפור חייו ואיך הכל התחיל.

- אורך הסיור הכולל כניסה לבורסה, סיור באולמות המסחר והמרכז הטכנולוגי, שיעור גמולוגיה וזמן לקפה וכמובן זמן לקניות - הינו כשעתיים וחצי פחות או יותר.

נקודות חוזק וחולשה מהחוויה:

חולשה	חוזק
תיירים חייבים להגיע עם דרכון	יחיד במינו – אין עוד כזה סיור בארץ או בעולם
לוקח כ 5-7 דקי להיכנס לבורסה	עמלות למורה הדרך מהגבוהות בשוק
ניתן להכניס עד 10 תיירים לביקור	אירוח מלכותי עם כיבוד מפנק
אסור לצלם בבורסה אלא רק בבוטיק	אפשרות לאיסוף והחזרה למלונות בת"א
לא ניתן לערוך 2 סיורים במקביל	חנייה חינם ממש מתחת לבניין
	הסיור ניתן באנגלית, רוסית, צרפתית, וסינית
	חוויה מדהימה ומרגשת לתייר (במיוחד לתיירת)
	פתוח 24/7 בימים ושעות לא שגרתיות
	עיצוב ייחודי לתייר, הזמנה ושיבוץ במקום
	המתחם הטכנולוגי מרתק במיוחד

- במידה והזמן מאפשר והתיירים מביעים רצון, ישנה אפשרות לבקר במלטשת יהלומים.

- ניתן לתאם סיורים בכל יום ולכל שעה באחת מהדרכים הבאות:

סיגל – 054-3979098

אסף – 054-2985297

תמונות להמחשה:

